Konsten att komma sig upp här i världen

Förord till den elektroniska utgåvan

Under arbete...

Kap. 1. Förutsättning för att uppnå livslycka.

Vem äger förutsättningar för att komma fram i världen och därmed uppnå livslycka?

Det är den stora fråga, som vi i denna bok skola söka göra klart för alla.

Man hör ofta sådana uttalanden: "Han har alltid lyckan med sig" eller: "allt vad han rör vid blir till pengar" eller "Han är en lyckans guldgosse".

Efter sådana uttalanden skulle man tro, att icke alla ha samma förutsättningar att nå detta livets goda, som andra synas hava. Somliga människor synas vara födda under en lycklig stjärna, och underligt nog ofta människor, som varken äro utrustade med någon särskild begåvning eller energi, i motsats till så många andra, vilka varit i besittning av båda delarna, utan att deras livsvillkor därigenom blivit goda.

Ödets vägar äro outransakliga, och vi skola låta begreppet lycka och olycka vara utom räkningen, då man helt naturligt aldrig kan lita på, att det som man företager sig absolut skall medföra framgång; allt som oftast visar sig motsatsen vara fallet.

Självtillit är en god ballast i livet, men självtilliten blir lätt krossad och tillintetgjord om man utgår från detta: "Det går nog bra

alltsammans". Vi skola i ett följande kapitel återkomma härtill.

Detta att alltjämt gå och vänta på, att det skall inträffa "någonting", som kan vara fördelaktigt för en, är helt förkastligt. Det är att jämföra med spelaren, vilken alltjämt förlorar, men dock fortsätter att spela i den tron, att han en gång skall vinna tillbaka det förlorade och mera därtill.

Intet är farligare än att vara spelare, icke allenast med de spelkort man köper för penningar, utan ännu mera med de kort ödet giver oss på hand.

Ansedda författare och skribenter påstå, att människorna äro ödets lekbollar, och ofta ser det verkligen så ut. Men att utgå från denna teori och lägga allt i ödets händer, är av ondo. Det är tvärtemot själva livets bestämmelse, att människan sitter med armarna i kors, och väntar på Alladins lampa. Nej, människan är bestämd till att arbeta. Man må vara sin lyckas egen smed och smida medan järnet är varmt. *Ens tanke är ens öde*.

Förnekas kan det ju emellertid icke, att *tillfälligheter* kunna spela en stor roll i en människas liv. En tillfällighet kan störta en människa i avgrunden eller göra henne lycklig och föra henne — bildlikt talat — upp på lyckans höjder. Det lär oss historien. Många berömda män och kvinnor hava tillfälligheten att tacka för sin livslycka. Tillfälligheten, både denonda och den goda spelar in i vårt liv. Det nyttar intet att söka förneka detta. Men i regel är det alltid i det lilla, i det verkligt stora, avgörande ytterst sällan. Kejsar Napoleon var en av de store, som trodde på sin stjärna. Han sade bl. a. en gång: "Man talar om mina förbrytelser, men män sådana som jag begå inga brott. Vad jag gjorde var nödvändigt. Jag var ett ödets barn". Ja, om detta verkligen har varit fallet, så har alltså ödet styrt svärdet i hans hand, och en tillfällighet gjort honom till världens herre. Jordens furstar böja sig

för ödet, fört av Napoleons hand. Skulle det vara någon mening i detta, om man ser det från en förnuftig och rättvis ståndpunkt? Absolut icke. Och Napoleons stjärna dalade som bekant också, och han slutade som Europas fånge. Hans livslycka var icke varaktig, han var just spelaren, som *trodde* på ödets gunst, som spelade ut sina sista kort.

Att uppnå betingelserna för en varaktig livslycka, är därför icke detsamma som att låta ödet råda, utan just att själv råda över ödet. Människan äger i sig själv kraften, att tvinga ödet in under sitt herravälde. Detta har man många bevis för. *Den som använder hela sin själskraft, sin ande och sin kropp på att komma framåt, han håller själv ödet i sin hand.* "Lyckans guldgossar" har det funnits och finnes det många av, men granskar man dessa utkorade noggrannare, studerar deras liv, så skall manfinna, att deras livslycka, deras framgång i världen, deras förmåga är ett verk av dem själva, av deras egen energi och vilja, av deras duglighet, deras praktiska syn på livet, deras kännedom om människor och deras talanger. Se på Amerikas rike män, Rockefeller, Vanderbilt, Wolworth, alla dessa, och man finner strax, att orsaken till deras anseende, deras kapital, har skapats av dem själva genom hjälp av deras sunda förstånd, deras energi, talang och blotta händer. Själsstyrka och kroppskraft hava gått hand i hand och byggt den bro, som lett dem till framgångens land. Alla hava de ägt betingelserna för att uppnå livslyckan, men dessa betingelser hava de skapat sig själva.

Medan man sover når man icke lyckan. Vi äga *alla* dessa betingelser, men hemligheten, att på det rätta sättet nyttja dessa betingelser, det är den man måste lära sig känna. Man kan gärna vara en duktig sjöman, men man kan fördenskull icke föra ett fartyg, om man icke känner kompassen.

En sådan kompass är det vi vilja lära dem känna, som vilja lära sig hemligheten att komma fram här i världen. Varje streck måste kännas å denna kompass, och handen måste hålla ett gott grepp om rodret. Men känner man dessa kompass, och har man en hand som kan hålla fast, så går skutan genom de svåraste brottsjöar utan att kantra, och når till en *säker* hamn. Livslyckans säkra hamn.

Kap. 2. De första förutsättningarna för att komma framåt.

För att nå den första betingelsen för att komma framåt, måste man vara flitig. Detta är så självklart, att närmare framhållande av detta skulle synas vara överflödigt. Vi vilja därför i detta kapitel låta spörsmålet om energi vara, och vända oss mot en annan viktig sak, som är lika nödvändig som flit och energi, nämligen kunskap.

Vi veta att kunskap är makt. Den som icke är född med penningpåsen på ryggen, kan till följd av sina kunskaper komma framåt och få *sin* säck att bära på, och den som vid födelsen fick kapital i morgongåva, kan mista det till följd av bristande kunskap att förvalta det. Härav ser man av vilken betydelse kunskapen är, när den förbindes med energi och flit.

Kunskap är pengar. Det är det grundfundament, på vilket makt, ära, anseende och förmögenhet bygges upp, och utan detta grundfundament, kommer man aldrig fram i världen. Och om man är i besittning av kunskaper och likväl icke slår sig fram, så är det ens egen skuld.

Vilka kunskaper bör den unge man, som vill komma fram i världen, söka tillägna sig? Detta beror helt naturligt mycket på denlevnadsställning, som han väljer sig. En har intresse för ett, en för ett annat, en tredje vet icke själv vari hans intresse består o. s. v.

Det är icke alltid lätt att avgöra. Tvivlet liksom tron, spelar ju en stor roll i den mänskliga tillvaron. Men ett är i alla händelser säkert, och det är, att den unge mannen — förutsatt att han icke väljer studievägen — alltid skall söka skaffa sig praktiska kunskaper, vilket är de kunskaper, som livet först och främst fordrar.

Vad är då praktiska kunskaper?

Det är först och främst att skriva vackert, ortografiskt riktigt, därtill räkning och språk.

Dessa praktiska kunskaper äro grundfundamenten för alla de övriga, och den som verkligen strävar framåt, måste tillägna sig dessa kunskaper. I alla livets förhållanden, både för hantverkaren, kontorsmannen och köpmannen äro dessa av ovärderlig betydelse.

Den store engelske statsmannen Gladstone har en gång sagt: "För allt vad du gör, så gör det väl". Mera lättförstått och populärt skulle vi kunna säga: "Hastverk är lastverk". När man påbörjar en sak, skall man fullfölja den och icke stanna på halva vägen. Har man satt sig före att vilja lära sig språk, så skall man icke vara nöjd med att kunna några glosor, och så låta allting vara gott och väl. Språket skall läras så att man behärskar det, och tills man själv vet, att man kan det på fingrarna.Det samma är fallet med andra praktiska saker.

Människan blir aldrig för gammal att lära. "Man lär så länge man lever", och det gäller fördenskull, att man icke stoppar på halva vägen och säger: "Se så, nu kan du mycket nog". Det är nog bra att hava självtillit, att man tror sig vara kunskapsrik nog, det är absolut det mindre goda.

Nej, alltjämt framåt måste det gå, och även när man blir gammal, får man likväl icke vara *så gammal*, att man icke vill lära.

Alltså, kunskaper äro det första villkoret för att komma framåt. En dummerjöns kan väl för ett ögonblick hava lyckan med sig och kanske förtjäna penningar, men för att uppnå den sanna livslyckan, är det annat som måste förbindas med penningarna, och det är ära och anseende. Ära och anseende kunna icke köpas för penningar. Det köper man blott genom sin andes kraft.

Men för att kunna utveckla anden, får man icke glömma kroppen. Själ och kropp måste följas åt. En sund själ i en frisk kropp är målet.

Att sitta hemma i sin bostad begravd bland böcker, när solen skiner och fåglarna sjunga, det är en sak man icke bör göra. Naturen själv är en utmärkt lärare och uppfostrare, vars tysta gudomliga språk kan lära oss mången nyttig sak. Naturen lär en, att man ärnärmare Gud. Naturen höjer sinnet och stämmer själen till den andakt, som är nödvändig för ett lyckligt liv. Den fyller oss med glädje och livskraft. Den fyller oss med tro och hopp.

Själ och kropp måste följas för att målet skall nås.

Därför: Lev sunt. Dyrka sporten. Gläd dig åt naturen utan att därför glömma att skaffa dig kunskaper. Och slutligen — glöm icke Gud. Vi skola senare återkomma till trons betydelse för livslyckan, och nu efter de föregående inledande kapitlen övergå till att förklara, huru man skall förhålla sig i det dagliga livet, och huru man skall umgås med människor, vilket är det första ledet i den kedja, som heter: Framgång — välstånd — livslycka.

Kap. 3. Huru man blir en gärna sedd gäst i sällskap och familjer.

För att komma framåt i världen, är det av så utomordentligt stor betydelse, att man känner sina medmänniskor, känner deras små svagheter, vet vad de tycka om; och vad de icke tycka om. Konsten att vara tillsammans med människor och umgås med dem är därför mångsidig. Den har många nyanser och många svårigheter.

Den som vill framåt får icke vara

närmare Gud. Naturen höjer sinnet och stämmer själen till den andakt, som är nödvändig för ett lyckligt liv. Den fyller oss med glädje och livskraft. Den fyller oss med tro och hopp.

Själ och kropp måste följas för att målet skall nås.

Därför: Lev sunt. Dyrka sporten. Gläd dig åt naturen utan att därför glömma att skaffa dig kunskaper. Och slutligen — glöm icke Gud. Vi skola senare återkomma till trons betydelse för livslyckan, och nu efter de föregående inledande kapitlen övergå till att förklara, huru man skall förhålla sig i det dagliga livet, och huru man skall umgås med människor, vilket är det första ledet i den kedja, som heter: Framgång — välstånd —

livslycka.

Kap. 3. Huru man blir en gärna sedd gäst i sällskap och familjer.

För att komma framåt i världen, är det av så utomordentligt stor betydelse, att man känner sina medmänniskor, känner deras små svagheter, vet vad de tycka om; och vad de icke tycka om. Konsten att vara tillsammans med människor och umgås med dem är därför mångsidig. Den har många nyanser och många svårigheter.

Den som vill framåt får icke vara

framfusig. Han får icke handla mot sina medmänskors uppfattning, och icke gå utanför de regler för god ton som nu en gång blivit lag.

Man måste vara ett barn av sin tid. Att vara gammalmodig eller före sin tid, torde i de flesta avseenden vara mindre lyckligt. Vi skola närmare återkomma härtill.

Man måste för att vara en välsedd gäst på de ställen man kommer till och bland de människor man umgås med, vara i besittning av ett hövligt sätt och belevenhet.

Svindlare och dåliga karaktärer hava ofta bluffat för människor genom sitt smidiga uppträdande och belevenhet, medan den verkligt goda och rättskaffens människan förblivit obemärkt, då hon icke sörjt för att giva sig den polityr, den fernissa som är nödvändig för att färdas fram mellan människorna.

Belevenhet och ett gott sätt är för mannen det samma som skönheten för kvinnan. Den gör sig genast gällande.

Men vad som gäller är, att förena denna belevenhet med en klädsam tillbakadragenhet. Detta att mena, att blott det man själv säger är riktigt, och det som andra påstå är galet, är icke det sätt varpå man gör sig avhållen och gärna sedd.

Många tro, att endast de hava kärnan — förståndet — så kan det vara sak samma med skalet — det yttre.

Detta är alldeles galet, då belevenheten ochvad därtill hörer just är ett utslag av en fint bildad ande.

I följande kapitel skola vi närmare förklara vad man har att iakttaga.

Kap. 4. Huru man kläder sig vid olika tillfällen.

Mången intellektuellt betydande man negligerar sin klädsel, därvid utgående från, att det är ej den som skapar mannen och ej heller det som han har på sig. Ja, naturligtvis är det så, men det finnes ett gammalt ordstäv som säger: som man är klädd blir man hädd, och detta ordspråk är blott alltför sant. Se på den moderne vetenskapsmannen; hans kläder tyda på, att han snarare är en månglare än en vetenskapsman — så framt man icke känner honom. Det är tiden som gör sig gällande, och den måste man följa med, annars går det bakåt.

Vi hava i det föregående kapitlet sagt, att belevenhet och uppfostran äro de första betingelserna, för att man skall bliva välsedd, och vi skola i ett följande kapitel tala mera om grundvillkoren för sällskaplig uppfostran, takt och ton, men först giva ett par råd med hänsyn till den yttre uppenbarelsen.

Det är en god regel för en herres kläder, att de äro hållna i diskreta färger. Starkt röda slipsar och västar i alla möjliga brokiga färger göra ett dåligt intryck. Det passar för vad därtill hörer just är ett utslag av en fint bildad ande.

I följande kapitel skola vi närmare förklara vad man har att iakttaga.

Kap. 4. Huru man kläder sig vid olika tillfällen.

Mången intellektuellt betydande man negligerar sin klädsel, därvid utgående från, att det är ej den som skapar mannen och ej heller det som han har på sig. Ja, naturligtvis är det så, men det finnes ett gammalt ordstäv som säger: som man är klädd blir man hädd, och detta ordspråk är blott alltför sant. Se på den moderne vetenskapsmannen; hans kläder tyda på, att han snarare är en månglare än en vetenskapsman — så framt man icke känner honom. Det är tiden som gör sig gällande, och den måste man följa med, annars går det bakåt.

Vi hava i det föregående kapitlet sagt, att belevenhet och uppfostran äro de första betingelserna, för att man skall bliva välsedd, och vi skola i ett följande kapitel tala mera om grundvillkoren för sällskaplig uppfostran, takt och ton, men först giva ett par råd med hänsyn till den yttre uppenbarelsen.

Det är en god regel för en herres kläder, att de äro hållna i diskreta färger. Starkt röda slipsar och västar i alla möjliga brokiga färger göra ett dåligt intryck. Det passar förkonstnärer och det slags människor, som karaktäriseras genom sin klädedräkt, men eljest icke. Det är heller icke likgiltigt, vad man har på sig vid olika tillfällen. Också härför finnes det vissa regler.

Det är alls icke nödvändigt, att vara klädd efter sista modet, men man måste taga hänsyn till vad som klär en, och att kläderna sitta väl. Det mode, som kläder en, och det tyg som passar till årstiden och är av diskret färg skall man använda.

Låt oss samtidigt säga några ord om huvudbeklädnaden. Hatten måste vara klädsam och sitta väl. Hög hatt bör man aldrig bära i vardagslag, utan blott vid kyrkliga ceremonier, jubileum etc.

På promenaden: Kavaj och tyg som passar till årstiden. Mjuk hatt.

På födelsedagsvisit: Jaquet, hög hatt. Randiga benkläder. Svart slips.

Bal: Frack. Vit slips. Vita handskar. Lackskor.

Middag: Frack. Vit slips. Vita handskar. Franska skodon.

Kvällsbjudningar: Smoking. Svart slips. Lackskor.

På teater och koncert: Smoking. Svart slips. Lackskor.

Begravning: Bonjour. Hög hatt. Svart slips. Svarta skor. Svarta handskar.

Vid fästliga tillfällen pryder en blomma iknapphålet, men får densamma icke vara för stor.

Till kavajkostym bäres kulört skjorta i diskreta färger.

Till jacquet, frack och bonjour bäres vit manschettskjorta med stärkbröst och styva manschetter.

Sålunda kläder man sig och bär sina kläder, och är detta nödvändigt att veta för den som vill fram i världen. Man må nämligen aldrig glömma, att detta är tidens fordran, således gängse ton, och häremot må man icke sätta sig upp, för att icke stöta sällskapslivets lagar.

Kap. 5. Konsten att behaga och umgås med människor.

Också detta är ett led, ett vapen, ett till och med mycket verksamt vapen i kampen för att komma framåt.

Hövlighet kostar intet, säger man, och genom hövlighet kommer man längst. Detta är icke att förstå, att hövligheten blott skall vara en yttre fernissa, nej, den måste vara, om icke medfödd, så danad genom studie, genom viljan att komma framåt. Man måste hava aktning för sina medmänniskor, och man måste visa detta. Det sätt varpå man gör sina medmänniskor en tjänst, tilltalar dem ofta mera än själva tjänsten. Det sätt varpå man trycker knapphålet, men får densamma icke vara för stor.

Till kavajkostym bäres kulört skjorta i diskreta färger.

Till jacquet, frack och bonjour bäres vit manschettskjorta med stärkbröst och styva manschetter.

Sålunda kläder man sig och bär sina kläder, och är detta nödvändigt att veta för den som vill fram i världen. Man må nämligen aldrig glömma, att detta är tidens fordran, således gängse ton, och häremot må man icke sätta sig upp, för att icke stöta sällskapslivets lagar.

Kap. 5. Konsten att behaga och umgås med människor.

Också detta är ett led, ett vapen, ett till och med mycket verksamt vapen i kampen för att komma framåt.

Hövlighet kostar intet, säger man, och genom hövlighet kommer man längst. Detta är icke att förstå, att hövligheten blott skall vara en yttre fernissa, nej, den måste vara, om icke medfödd, så danad genom studie, genom viljan att komma framåt. Man måste hava aktning för sina medmänniskor, och man måste visa detta. Det sätt varpå man gör sina medmänniskor en tjänst, tilltalar dem ofta mera än själva tjänsten. Det sätt varpå man tryckeren människas hand, eller hälsar på honom eller henne, det bedrager icke. Det är alltså icke så mycket gärningen som sättet, varpå gärningen utföres, som tilltalar.

Den ansedde professor Mathews vid Chicagos universitet har om konsten att behaga och umgås med människor sagt följande:

En sann gentleman igenkännes på sin aktning för andras rättigheter och känslor, även när det gäller de obetydligaste ting. Han respekterar andras individualitet, liksom han önskar, att andra skola respektera hans. I sällskap är han lugn, okonstlad, naturlig och utan påflugenhet. Han påtager sig ingen överlägsen min, och antyder genom ord och åthävor, att han anser sig själv bättre, klokare eller rikare än någon annan av de tillstädesvarande. Han är aldrig uppblåst eller högmodig gentemot andra, fördenskull att de icke hava titlar eller ordnar, eller hava samma sociala ställning som han. Han stoltserar aldrig med vad han utfört. Han fördrager att handla i stället för att tala. Han utmärker sig framför allt genom sitt deltagande för andra, genom sin snabba uppfattning och sin uppmärksamhet mot de ringa, till synes vardagliga ting, som varken glädja eller smärta andra. Talar han om sina åsikter, brukar han icke en myndig bestämmande ton, men han hör tålmodigt och aktningsfullt på andra, och om han är nödsakad avvika från deras mening framställer han icke

sina åsikter på ett sådant sätt, att det verkar frånstötande. Öppen och hjärtlig är han till hela sitt väsende, och huru högt han än må stå, känner den ringaste av hans medmänniskor sig ogenerad i hans närvaro.

Ja, sådan skall den ideella människan vara. Mathews uttalanden innehålla just reglerna för konsten att behaga människor, och att umgås med dem.

Man har ingen rättighet att se ned på sina medmänniskor, då man — även om man nått högt på den sociala rangskalan — likväl blott själv är en människa.

Det är detta man i sitt umgänge alltid skall tänka på. Detta, att tro om sig själv, att man är en gudom, är ett farligt plan att komma in på. Man måste akta sig för att berusa sig av sin egen storhetskänsla. Det är ett bevis på ringa själsegenskaper, och kan lätt framkalla medlidsamma leenden hos medmänniskorna, intet kan vara farligare.

Nej, man skall genom sin nobla karaktär, sitt bestämda men hövliga uppträdande och de små finesser som höra till konsten att kunna röra sig bland människor, erövra deras aktning. Och inte endast de människor, vilka i socialt avseende intaga en högre ställning än man själv, utan också de människor, som stå under oss i rang, kunskaper och väsen.

Ett intagande väsen förhöjer den yttre skönheten, och även där denna senare saknas, kanett intagande sätt, andens skönhet och renhet täcka den.

Härpå finnes det många exempel. Fula män hava gjort en enastående lycka hos damerna, på grund av sitt eleganta, belevade yttre och genom sina själsegenskaper.

Det är icke skönheten det kommer an på för mannens vidkommande. Den man, som blott tänker på att pryda sig, karaktäriserar sig själv. Fåfänga kan väl vara en god sak ibland, men den är farlig, när den går till överdrift.

Man måste i sitt umgänge med människor kasta bort alla stora later. Framträdandet måste vara ärligt, trofast, och buret av en inre övertygelse, att ärlighet varar längst.

Aldrig må man belöna ont med ont, utan hellre med gott, i det man ganska lugnt kan utgå därifrån, att detta i längden betalar sig bäst. Häri hjälpes man av sin tro, vartill vi senare skola återkomma.

Men naturligtvis måste det yttre uppträdandet icke endast vara ett skal. Den måste vara en kärna. Det måste vara själen, vilken giver den yttre polityren. Genom självuppfostran måste man skaffa sig en god karaktär och göra sig mottaglig för vad som är gott och vad som är av ondo.

Den äkta belevenheten är icke en dräkt, som kan av- och påtagas efter behag. Den måste härleda från en god och fint bildad ande. Det är alltså anden man måste dana till att umgåsmed människor. Genom självuppfostran, genom karaktärsstyrka måste man tvinga de mindre goda instinkterna bort och lägga an på det goda och rätta.

I sitt umgänge med människor, gäller det att visa, att man är uppoffrande. Det gäller att visa sina medmänniskor, att man är höjd över små stridigheter, baktal och lögn. Man måste vara tjänstvillig, aldrig löjliggöra sig själv eller andra. Aldrig förfäkta sin egen mening som den enda riktiga och aldrig benytta sig av andras godtrogenhet. Man må följa skriftens ord: "Älska din nästa som dig själv", ty dessa ord innehålla just den gyllene regeln för konsten att umgås med människor.

Kap. 6. Grundregler för uppfostran, takt och god ton.

Den ideella människan, den människa, som alltjämt vill framåt, måste tillägna sig en viss etikett, en viss form, varunder hon kan röra sig bland sina medmänniskor. Hon får icke vara en träbock, en docka, som rör sig automatiskt, och lägger märke till huru andra bära sig åt och gör samma fel som dessa.

Det första som man lär sig i skolan är A, B, C, det är grundfundamentet för all lärdom och kunskap. Men när man träder ut i världen, måste man också känna de elementära begreppen om god ton och takt. Det fordrar livet med människor. Genom självuppfostran, genom karaktärsstyrka måste man tvinga de mindre goda instinkterna bort och lägga an på det goda och rätta.

I sitt umgänge med människor, gäller det att visa, att man är uppoffrande. Det gäller att visa sina medmänniskor, att man är höjd över små stridigheter, baktal och lögn. Man måste vara tjänstvillig, aldrig löjliggöra sig själv eller andra. Aldrig förfäkta sin egen mening som den enda riktiga och aldrig benytta sig av andras godtrogenhet. Man må följa skriftens ord: "Älska din nästa som dig själv", ty dessa ord innehålla just den gyllene regeln för konsten att umgås med människor.

Kap. 6. Grundregler för uppfostran, takt och god ton.

Den ideella människan, den människa, som alltjämt vill framåt, måste tillägna sig en viss etikett, en viss form, varunder hon kan röra sig bland sina medmänniskor. Hon får icke vara en träbock, en docka, som rör sig automatiskt, och lägger märke till huru andra bära sig åt och gör samma fel som dessa.

Det första som man lär sig i skolan är A, B, C, det är grundfundamentet för all lärdom och kunskap. Men när man träder ut i världen, måste man också känna de elementära begreppen om god ton och takt. Det fordrar livetoch man måste böja sig därför. Man må på det hela taget icke kasta gängse lagar överbord, utan följa de en gång givna lagarna för uppträdande, god ton och takt.

Den som vill framåt måste kunna dessa saker. Huru ofta ser man icke högt begåvade personer i ett sällskap

uppföra sig som tölpar. Det verkar löjligt, ofta frånstötande.

Vi skola nu i korta drag påpeka, vad man har att iakttaga, och vad som är skick och bruk i umgänge.

1. *Presentationen:*

När man presenterar en dam och en herre för varandra, förutsätter man, att damen är den förnämsta på grund av sitt kön, och att det är en ära för mannen att bliva presenterad för henne. Man presenterar därför alltid herrn för damen, aldrig damen för herrn.

Om det är två damer eller två herrar, vilka presenteras för varandra, föreställes den minst betydande för den som anses stå över honom. Den yngre för den äldre.

Man må aldrig föreställa en dam för en herre, utan att först hava inhämtat hennes tillstånd.

När en herre presenteras för en dam, bugar han sig, men räcker henne aldrig handen, förrän hon själv räcker ut sin.

När man träder in bland ett församlat sällskap, hälsar man först på frun i huset, därefter på herrn och därefter på gästerna. Omdet är ett stort sällskap, går man icke omkring och räcker var och en handen, utan bugar sig och drager sig därefter tillbaka.

I detta sammanhang bör det anmärkas, att om man sitter ned, och en dam eller en herre, vilka äro äldre än man själv, inträda och alla sittplatserna äro upptagna, så reser man sig hastigt, och bjuder den inträdande sin plats.

En hälsning, en bugning, kan lätt uppfattas som ohövlighet, om intet värre.

För övrigt gäller den gyllene regeln, att man skall vara naturlig och otvungen.

2. *Visiter:*

Man avlägger i regel visiter mellan kl. 3 och 5 på eftermiddagen, då denna tid icke är upptagen av någon måltid. En visit skall i regel vara kort. Det är nämligen att föredraga, att den man besöker beklagar den korta visiten, hellre än att önska, att man snart ville gå. Är det i ett förnämt hus man kommer för att avlägga besök, giver man betjänten eller tjänsteflickan sitt kort. Visitkortet måste alltid vara smakfullt. Om ingen är hemma, lämnar man sitt kort, beder om sin hälsning och går. Man upprepar *icke* visiten, om man icke uppfordras därtill. Har man varit på en privat bal eller på en bjudning i ett hem, avlägger man visit fjorton dagar efter, och om man inbjudes till ett hem, där man icke varit förut, är det mest korrekt, att man avlägger visit någon dag i förväg.

Kommer man för att kondolera ett dödsfall, avlägges kondoleansvisiten fjorton dagar efter dödsfallet. Om man icke är i släkt eller har varit en vän till den döde eller med familjen, avlägger man icke besök, utan avlämnar blott sitt kort. Första gången man avlägger besök i ett hem, där det råder sorg, bär man själv mörka kläder, och man bör vakta sig för att tala för mycket om den sorg, som har drabbat hemmet.

Om man avlägger besök hos en dam, och träffar en annan dam hos henne, och denna dam går, reser man sig, men sätter sig åter, när hon gått. Annars kan det lätt se ut, som om man följde efter damen. När man en gång har rest sig för att gå, bör man icke låta övertala sig till att stanna. När andra inträda i det rum, där man befinner sig, reser man sig strax och sätter sig icke igen, förrän presentationen är verkställd. Det strider mot god ton att se på sin klocka när man är på visit eller i ett sällskap. Det kan lätt se ut som om man önskade avlägsna sig.

Besök för att lyckönska till konfirmation avlägges första måndagen eller tisdagen efter högtiden.

3. *Tilltalsformer:* Det är icke alla människor med titel eller rang, vilka sätta värde på, att man tilltalar dem med t. ex. Ers Excellens, Ers Nåd etc. Många av dessa människor äro sådana, att de helt enkelt icke tåla det. Omman därför befinner sig i ett sällskap, gör man bäst i att taga reda på, om personen i fråga önskar tilltalas med sin titel eller rang eller icke. I senare fallet tilltalar man dem med deras namn.

Vid umgänge med rangpersoner, bör man låta dessa själva inleda samtalet.

4. *Konversation:* Att kunna samtala otvunget är helt naturligt icke lätt. Därtill fordras övning och en viss medfödd förmåga. Det är icke alltid den lärde, som är den bäste sällskapsmannen. Allt som oftast är den lärde i ett sällskap tillbakadragen, och vet icke riktigt huru han skall bete sig.

Den man, som utan vetenskaplig ballast vill fram i livet, han måste emellertid kunna förstå, hur betydelsefullt det är för honom att kunna konversera. Det är som sagt icke lätt att lära; det hör till rutin. Men vi skola likväl giva några vinkar som vägledning.

Man måste alltid tala tydligt, korrekt och icke för hastigt. Man skall noga akta sig för att bruka främmande ord, i den händelse man icke är språkkunnig. Icke heller skall man försöka säga kvickheter, om man icke av naturen är begåvad med humor.

Om någon av sällskapet börjar ett samtal, får man icke, även om det skulle verka tröttande, låta märka det; detta skulle nämligen vara ohövligt. Hellre må man på ett eller annatsätt söka komma loss eller leda in samtalet på ett annat ämne.

Man må aldrig föra privata eller viskande samtal i ett sällskap och ej heller avsluta affärer. Ett sällskapsrum är ingen börs.

Av huru stor betydelse kunskaper äro för den som vill framåt och göra sig till en välsedd gäst i familjerna, ser man bäst av huru rustad man skall vara för att kunna betyda något i ett sällskap.

Även när man rör sig i sällskapslivet måste man följa med tiden. Vi skola senare återkomma härtill och nu först säga något om vilka ämnen, som lämpa sig för en konversation i sällskapslivet och de som icke göra det. Först vilja vi dock giva ett par vägledande vinkar.

Man bör alltid hålla sig à jour med de senaste nyheterna och händelserna, såväl de lokala som de, vilka försiggå ute i världen, för att kunna samtala om dessa händelser, om de komma på tal.

Man bör aldrig göra sig lustig på andras bekostnad. Man bör aldrig inlåta sig i dispyt, och man bör aldrig säga en dam tvetydiga komplimanger.

Bland lämpliga samtalsämnen kunna nämnas: teater och musik.

Talar man med en dam, som är moder, kan man knappast finna något tacksammare ämne att underhålla henne med än hennes barn.

Talar man med en äldre herre kunna deskiftande världshändelserna, såsom uppfinningar m. m. ofta vara ämnen av god verkan.

Till de förbjudna ämnena, vilka aldrig få beröras, räknas politik, religion och affärer. De förstnämnda ämnena kunna lätt leda till skarpa meningsskiljaktigheter. Det sistnämnda uttråkar vanligen sällskapets damer.

Ett lämpligt samtalsämne är icke alltid lätt att finna, särskilt om sällskapets olika medlemmar icke känna varandra. Därför fordrar valet av ett sådant ämne stor takt och en viss kännedom om människorna och om de samtalsämnen de i allmänhet föredraga.

Den gyllene regeln lyder därför: Tala hellre för litet än för mycket. Var hellre tystlåten än högröstad och begagna ditt medfödda förstånd och din takt vid dina yttranden i det samtalsämne, som kommer på tal.

5. *Bordskick.* När man mottagit en middagsbjudning, bör man icke låta vänta på sig. Man måste infinna sig punktligt, och varken komma för sent eller för tidigt. Bäggedera kunna förorsaka besvär. Kommer man för sent, anses detta som en ohövlighet, kommer man för tidigt, kan man ofta komma till besvär.

Vid varje kuvert ligger ett kort, försedd med namnet på den gäst, som skall ha sin plats vid kuvertet. Eller också erhåller man ett kort med sin bordsdams namn. Om man ickekänner denna dam, bör man, innan man går till bords, anhålla att få bli presenterad för henne.

När man för sin dam till bordet, bjuder man henne sin högra arm. När man funnit sin plats vid bordet, låter man

damen slå sig ned först. Därpå sätter man sig själv och tager sin serviett. Servietten lägges över knäet och får aldrig fästas under hakan. När rätterna bjudas omkring, får man aldrig taga mera på tallriken, än man kan förtära. Ett berg av föda ser illa ut. Att begagna kniv är en förbrytelse. Fisk ätes med två gafflar. Det tillhör en bordskavaljers plikt att sörja för sin bordsdam. Man bör påfylla hennes glas, konversera henne, dock utan att glömma den, som sitter vid ens andra sida. Men det första villkoret är och förblir, att man är sin bordsdams ödmjuke tjänare och läser hennes önskningar i hennes ansikte och hennes rörelser.

Det är skick och sed, att man skålar med varandra vid ett glas vin. En dylik invit bör man aldrig avslå. Det är ohövligt mot den, som givit inviten till skålen. Man höjer sitt glas, ser på den man skålar med och bugar sig lätt, dricker, bugar sig åter och sätter ned glaset. Sedan värden hälsat gästerna välkomna, åligger det en bordskavaljer att först skåla med sin dam. Den, som för värdinnan till bordet, bör tacka värdfolket för maten. När man bryter upp från bordet, lägger man servietten ifrån sig utan att sammanvika den. Manbugar sig för sin bordsdam, bjuder henne armen och för henne in i de angränsande rummen.

6. *På bal, på teatern och på konsert.* När man är bjuden på bal i ett privat hem är det skick och sed att först dansa med husets damer. Man får icke dansa för ofta med samma dam. När man är i damsällskap på teatern, hjälper man damen av med ytterkläderna och väntar, tills hon ordnat sin frisyr. Därpå ledsagar man henne in till platserna, under det att man själv går först. När platserna äro funna, låter man damen sätta sig först, därefter följer man själv exemplet. Under en mellanakt kan man bjuda sin dam på någon förfriskning, men man bör icke upprepa sin förfrågan, om hon svarar nej. När man lämnar sina platser efter föreställningens slut låter man damen gå först, tills man hunnit ut i garderoben. Här lämnar man henne och går för att hämta ytterkläderna. På teatern bäres smoking, svart halsduk, lackskor men icke handskar.

När man är på konsert med en dam gälla samma regler och samma toalett. Man bör alltid skaffa en vagn åt sin dam för hemfärden samt bjuda henne på supé.

7. *Vad man alltid bör göra, och vad man aldrig bör göra.* Gäspa aldrig i andras närvaro. — Var alltid hänsynsfull mot andra. — Visa alltid vördnad och aktning mot ålderdomen. — Om en äldre person eller en dam, tapparnågot, böjer man sig alltid ned och tager upp det. — När man ledsagar en äldre person eller en dam och skall inträda i ett rum, låter man den äldre personen eller damen först inträda. — Ledsagar man en dam uppför en trappa, går man själv först. Ledsagar man henne nedför, en trappa, går man själv sist. — Rök aldrig pipa i sällskapslivet. Pipa röker man ute i friska luften. — Man bör aldrig säga emot äldre personer. — När man blir bortbjuden och är förhindrad att komma, bör man i god tid sända återbud och meddela, varför man ej kan komma. — Man bör aldrig dricka för mycket, då man är borta och för övrigt icke hellre i det dagliga livet. Det kan lätt bli en vana. — Var alltid artig, vördnadsfull, tillbakadragen och älskvärd.

Med dessa sju punkter torde vi ha lämnat de mest elementära begreppen om grundreglerna för umgängeslivet och angivit den takt och ton, som bör följas, om man vill gå och gälla för en bildad människa.

8. *Sättet att hälsa.* Först och främst bör man alltid besvara en hälsning, och man har alltid skyldighet att hälsa först, om den mötande är en äldre person, som man känner.

Att man hälsar först på en dam säger sig själv. När man hälsar, ser man på den man hälsar, och huvudet blottas, i synnerhet om det är en dam hälsningen gäller eller en äldre eller en överordnad person. När man hälsar, sätterman icke hatten på huvudet, förrän man passerat förbi den man hälsat på. Dessa regler böra alltid följas.

9. *Små sällskapstalanger.* Vi ha redan nämnt, att begåvning är makt och oumbärlig för den, som vill fram i världen. Att äga små sällskapstalanger är emellertid icke hellre att förakta, eftersom dylika talanger ofta gälla som inträdeskort till hem och familjer, där man gärna vill räknas som gäst. Det är emellertid icke så enkelt med dessa sällskapstalanger, ty de fordra en viss kultur. Ingenting kan ju vara fruktansvärdare att höra på än en person, som spelar eller sjunger under medelmåttan. Åtager man sig att spela eller sjunga i ett sällskap, så bör man också kunna det. Kan man icke, verkar det blott löjligt och ingenting är värre än att göra sig löjlig i ett större sällskap. Men äger man några små talanger, som verkligen kunna roa och underhålla ett sällskap, så bör man

aldrig undandraga sig, om man blir anmodad att utöva dem, i synnerhet om man är musikalisk. Men liksom man bör lämpa sitt samtalsämne efter sällskapets sammansättning, bör man även lämpa sin musik och sång efter densamma. Äro de äldre i sällskapet i majoritet, böra små allvarliga stycken och gamla sånger passa bäst. För ungdomen passar livliga sånger och lätt musik. Sjung aldrig revyvisor. Dessa visor fordra en viss föredragarkonst. Och sjung framför alltaldrig sådana visor, som stå på gränsen till det opassande och således uppenbart strida emot den goda tonens fordringar. Gör man lycka med sin sång och sitt spel, bör man äga nog självkritik för att icke uttrötta sällskapet och därigenom hindra andra från att lämna sitt bidrag till underhållningen. Detta är en regel, som man aldrig bör glömma. Man måste sluta, innan sällskapet tröttnat på att lyssna.

Nu vilja vi övergå till att tala litet om:

Kap. 7. Hur man uppför sig i damsällskap.

Många män ha uppnått stora mål här i världen genom att gå "kjortelvägen", och även om vi just icke rekommendera denna väg som den enda saliggörande och säkra, kan det icke förnekas, att kvinnans åsikt ju har en viss betydelse, som man bör taga hänsyn till, ja, ofta kan denna åsikt vara avgörande. Därför är det av vikt, att kvinnan — även om hon icke skulle finna en man skön — i varje fall finner honom artig och älskvärd. En ful och oartig man är i en kvinnas ögon något av det fruktansvärdaste, som kan tänkas. Fulheten kan hon dock överse med, isynnerhet om den uppväges av intelligens, men ohövligheten förlåter hon aldrig. Den sårar hennes fina instinkt. Därför är det nödvändigt för en man att veta, hur han bör skicka sig i damsällskap. Vi skola i aldrig sådana visor, som stå på gränsen till det opassande och således uppenbart strida emot den goda tonens fordringar. Gör man lycka med sin sång och sitt spel, bör man äga nog självkritik för att icke uttrötta sällskapet och därigenom hindra andra från att lämna sitt bidrag till underhållningen. Detta är en regel, som man aldrig bör glömma. Man måste sluta, innan sällskapet tröttnat på att lyssna.

Nu vilja vi övergå till att tala litet om:

Kap. 7. Hur man uppför sig i damsällskap.

Många män ha uppnått stora mål här i världen genom att gå "kjortelvägen", och även om vi just icke rekommendera denna väg som den enda saliggörande och säkra, kan det icke förnekas, att kvinnans åsikt ju har en viss betydelse, som man bör taga hänsyn till, ja, ofta kan denna åsikt vara avgörande. Därför är det av vikt, att kvinnan — även om hon icke skulle finna en man skön — i varje fall finner honom artig och älskvärd. En ful och oartig man är i en kvinnas ögon något av det fruktansvärdaste, som kan tänkas. Fulheten kan hon dock överse med, isynnerhet om den uppväges av intelligens, men ohövligheten förlåter hon aldrig. Den sårar hennes fina instinkt. Därför är det nödvändigt för en man att veta, hur han bör skicka sig i damsällskap. Vi skola ikorthet nämna de viktigaste reglerna han har att iakttaga:

Om en dam tappar något, böjer man sig hastigt ned och tager upp det och räcker henne det med en bugning och ett leende. — Man bör alltid låta en dam gå först in genom en dörr. Man hjälper alltid en dam på med ytterkläderna. — Åker man bil, låter man damen först taga plats däri. — Promenerar man med en dam, går man alltid vid hennes vänstra sida. — När man hälsar på en dam på gatan, lyfter man på hatten med en artig bugning, när man är på 3—4 stegs avstånd ifrån henne. Hatten påsättes ej förrän man passerat förbi den man hälsat på. — Om man i ett sällskap konverserar en dam, står man bakom hennes stol. — När en dam inträder i ett rum, där alla sittplatser äro upptagna, reser man sig upp från sin stol och bjuder henne med en bugning att taga plats. — När en dam sträcker fram handen efter något, räcker man henne det önskade. — När man talar med en dam, bör man aldrig stå med korslagda armar eller med händerna i byxfickorna. — När man presenteras för en dam, bugar man

sig för henne och ser henne in i ögonen. När hon framsträcker handen, trycker man den fast och bugar sig på nytt utan att sänka blicken. — När man hälsar på en dam på gatan, lyfter man på hatten och med den hand, som vänder från damen. T. ex. om damen kommer på ensvänstra sida, hälsar man med höger hand. — Möter man en dam i en trappa, bör man alltid hälsa, även om man icke känner damen.

Vi ha nu sagt, vad vi kunna om det, som angiver takt och ton men påpeka ytterligare, att detta blott är grundreglerna för umgängeslivet. Liksom man utvecklar sina kunskaper genom flitiga studier, måste man även utveckla sina sällskapstalanger. Man bör skaffa sig rutin liksom skådespelaren måste göra, hur litet eller mycket talang han än äger. Rutin fordras för allting, och denna kan icke inhämtas utan genom praktisk erfarenhet.

Kap. 8. Om vältaligheten och dess betydelse. (Konsten att hålla tal.)

Att ha ordet i sin makt har alltid haft stor betydelse. Förmågan att rycka andra med sig är absolut en faktor att räkna med för den, som vill framåt i världen. Man kan skapa sin lycka med en god talgåva. En advokat, som är en dålig talare, erhåller få klienter, och en affärsman, som icke kan tala för sina varor, får en klen vinst.

Innan vi gå närmare in på detta tema och dess betydelse, vilja vi uttala några vägledande ord till den, som ämnar hålla ett tal i en församling, i ett sällskap o. d.

Tala alltid så högt, att det kan höras men vänstra sida, hälsar man med höger hand. — Möter man en dam i en trappa, bör man alltid hälsa, även om man icke känner damen.

Vi ha nu sagt, vad vi kunna om det, som angiver takt och ton men påpeka ytterligare, att detta blott är grundreglerna för umgängeslivet. Liksom man utvecklar sina kunskaper genom flitiga studier, måste man även utveckla sina sällskapstalanger. Man bör skaffa sig rutin liksom skådespelaren måste göra, hur litet eller mycket talang han än äger. Rutin fordras för allting, och denna kan icke inhämtas utan genom praktisk erfarenhet.

Kap. 8. Om vältaligheten och dess betydelse. (Konsten att hålla tal.)

Att ha ordet i sin makt har alltid haft stor betydelse. Förmågan att rycka andra med sig är absolut en faktor att räkna med för den, som vill framåt i världen. Man kan skapa sin lycka med en god talgåva. En advokat, som är en dålig talare, erhåller få klienter, och en affärsman, som icke kan tala för sina varor, får en klen vinst.

Innan vi gå närmare in på detta tema och dess betydelse, vilja vi uttala några vägledande ord till den, som ämnar hålla ett tal i en församling, i ett sällskap o. d.

Tala alltid så högt, att det kan höras menundvik att skrika. Tala långsamt och framhåll med eftertryck de ord eller satser, vilka önskas framhävda. Tala lugnt och utan onödiga gester. Man bör så vitt möjligt är, fatta sig kort. Långa tal verka ofta tröttande. Man bör alltid känna sina åhörare och rätta sig efter dem.

Om man i ett tal behandlar ett vardagligt ämne, är denna regel av mindre betydelse, men kommer man i sitt tal in på personliga förhållanden eller vissa händelser, som icke äro kända av alla åhörarne, bör man vara försiktig i sina yttranden. Man bör i sitt tal aldrig komma med häntydningar, vilka endast förstås av en och annan av åhörarna. Likaledes bör man akta sig för häntydningar, som kunna verka stötande. Tappa icke "tråden" och ha alltid i klart minne, vad som skall sägas. Det är klokast att lära sig talet utantill och gå igenom det, innan man går hemifrån. Man kan också, om man är nervös och rädd för att komma av sig, läsa upp talet, men detta gör aldrig så god verkan, som när talet hålles lätt, kort, otvunget och elegant samt utan koncept.

Dessa äro grundreglerna för dem, som vilja uppträda som talare i ett sällskap.

Men vältaligheten spelar en ännu större roll i det dagliga livet än vid ett väl dukat bord, där åhörarna, mätta av god mat och vin, äro benägra att välvilligt upptaga till och med medelmåttiga kvickheter.

Att man icke födes till vältalare säger sigsjälv. Därtill fordras både övning och eftertanke. Någon har yttrat om vältaligheten, att det icke existerat någon talare, som icke skapat sin talang på bekostnad av sina åhörare.

Vi vilja icke här uppräkna de stora talare, vilka på livets talarstol ha bländat åhörarna med en ström av gudabenådade ord utan blott fastslå, att alla dessa ha förvärvat sin vältalighet genom övning och utveckling av begåvning och spiritualitet.

Den störste vältalare Amerika väl någonsin frambragt, var Henrik Clay, och den vältalighet denne man var utrustad med, hade han själv skapat genom att från sitt tjugosjunde år läsa eller tala om innehållet i något historiskt eller vetenskapligt verk. Han uttalar själv följande: Jag höll stundom dessa föredrag ute på en åkerren eller i en skog, icke så sällan i något skjul, där hästar och kor voro mina enda åhörare. Denna tidiga övning i den största av alla konster har jag att tacka för de viktigaste och mest betydelsefulla impulser, vilka fört mig framåt och skapat och ordnat så att säga hela mitt liv. Utbilda därför, mina vänner, de anlag ni äga i detta avseende. Låt ingen dag förgå, utan att ni övat era talgåvor. Det finns ingen mäktigare kraft än vältaligheten. Cæsar behärskade människorna genom att få dem att darra. Ciero genom att fånga deras intresse och kuva deras lidelser."

Vi kunna ytterligare tillägga, att den störstevältalare, som någonsin levat — Demostenes — övade sig i vältalighet genom att vandra vid det upprörda havet och tala till detta, i det han försökte överrösta dess brus med sin stämmas kraft.

All duglighet, vältaligheten häri inberäknad, är alltid ett resultat av fliten, som åter i sin tur är en produkt av ärelystnaden. Finnes ingen ärelystnad, detta fasta beslut att nå framtidsmålet, vinner man ingenting. Man sover sig icke till en förmögenhet, och man uppnår aldrig vältalighet utan övning. Vore det ingen svårighet att komma sig fram här i världen, kunde vilken dumbom som helst bli miljonär och förste bäste lätting få en rik skörd. Men det är just denna svårighet, som hindrar den late och likgiltige att lösa den uppgiften: att skapa sig en förmögenhet och att bli ärad och aktad genom sin flit och uthållighet. Det är skillnaden mellan den som vill fram och den, som vill stanna kvar på den plats, där ödet placerat honom.

Vältaligheten får man inte förbise, då den är ett av de bästa vapnen i kampen för en god ställning. Men för att ett vapen skall kunna användas, måste det vara skarpt, och detsamma kan sägas om tungan. Man måste öva sig i vältalighet, när man är ensam. Man måste bedriva detta studium på samma sätt, som man lär sig engelska och tyska. Man måste studera andra talare. Man måste lära sig attkraftigare framhäva en mening eller ett ord. Man måste lära sig att behandla språket, lära sig att behandla sitt eget organ. Man måste träna upp sig till att ha ordet i sin makt, först då gör det verkan.

Av allt detta kan en snabb iakttagare förstå, hur betydelsefullt det är att äga en god talegåva, då det gäller att skapa sig en ställning i livet, att göra sig bemärkt och därigenom lägga grunden till en förmögenhet.

Kap. 9. Regler för brevskrivning och ansökningar.

Stilen karaktäriserar människan, säges det, och för den, som vill fram i världen, vare sig som affärsman eller annorledes, är det avgörande, om han kan skriva sitt modersmål felfritt och väl. Ingenting verkar mera stötande än att mottaga ett brev, som är illa avfattat, illa stavat, skrivet på dåligt, halvsmutsigt papper och med uselt bläck. Ett brev måste vara alltigenom korrekt, eljest är det utan verkan.

Många stora, kända män, både levande och döda, ha stavat illa, vilket bevisar, att man ej alltid kan bedöma en människas intelligens efter skrivsättet, men det är dock alltid, och har alltid varit en ofrånkomlig regel, att stavningen bör vara felfri. I övrigt må följande regler iakttagas: kraftigare framhäva en mening eller ett ord. Man måste lära sig att behandla språket, lära sig att behandla sitt eget organ. Man måste träna upp sig till att ha ordet i sin makt, först då gör det verkan.

Av allt detta kan en snabb iakttagare förstå, hur betydelsefullt det är att äga en god talegåva, då det gäller att

skapa sig en ställning i livet, att göra sig bemärkt och därigenom lägga grunden till en förmögenhet.

Kap. 9. Regler för brevskrivning och ansökningar.

Stilen karaktäriserar människan, säges det, och för den, som vill fram i världen, vare sig som affärsman eller annorledes, är det avgörande, om han kan skriva sitt modersmål felfritt och väl. Ingenting verkar mera stötande än att mottaga ett brev, som är illa avfattat, illa stavat, skrivet på dåligt, halvsmutsigt papper och med uselt bläck. Ett brev måste vara alltigenom korrekt, eljest är det utan verkan.

Många stora, kända män, både levande och döda, ha stavat illa, vilket bevisar, att man ej alltid kan bedöma en människas intelligens efter skrivsättet, men det är dock alltid, och har alltid varit en ofrånkomlig regel, att stavningen bör vara felfri. I övrigt må följande regler iakttagas:Stilen bör vara jämn, utan snirklar. Papper och kuvert av god kvalitet, av ej för litet format och absolut rent. Långa omskrivningar böra undvikas, meningarna böra vara korta och tydliga. Vid alla skriftliga hänvändelser bör man vara hövlig. Till och med när man avfattar en klagoskrift, bör denna vara hållen i en lugn och hövlig ton, varigenom man vida lättare når sitt mål än genom att anslå en ohövlig ton. Genom hövlighet och ärlighet kommer man som bekant längst. I skrivelser till myndigheterna användas hela folieark av bästa sortens papper. I skrivelser till konungen och departementen användas även helark, vars första blad vikes dubbelt på längden och sålunda avdelas genom en marginal på mitten. På vänstra sidan angives i få ord skrivelsens innehåll och avsändarens namn, på den högra själva skrivelsen. Överstrykningar och rättelser få absolut icke förekomma. Ansökningshandlingar och större dokument böra ej vid kuverteringen vikas mera än två eller tre gånger, och kuverten böra vara av passande storlek.

Skriver man brev till vänner och bekanta, sker detta på papper av oktavformat. Överst till höger anbringas ortnamnet, datum och årtal. Man börjar brevet ett stycke ned på papperet. Skriv alltid underskriften mycket tydlig. Likaledes måste utanskriften på kuvertet vara tydlig och utan snirklar. Glöm aldrig attsätta frimärke på brevet. Om man i ett brev framställer en förfrågan om något, bör svarsporto bifogas.

Dessa saker äro de viktigaste, då det gäller brevskrivning. Det skulle bli alltför vidlyftigt att här giva exempel på, hur ett brev uppställes, men i handeln finnas många billiga brevställare, vilka med fördel kunna användas.

Kap. 10. Om plikt och ärlighet.

Förståelsen av begreppet framgång kan vara mycket olika. Det är nämligen alls icke likgiltigt, på vilket sätt framgången vinnes och förmögenheten skapas. Många anse, att ära och anseende spela en underordnad roll. Intet är mera oriktigt. Om man gör det, förnedrar man sig själv. Till exempel: en obildad person har haft den turen att vinna en summa på lotteri. Som de flesta obildade är denne man utrustad med en viss smartness och beräkning. Han vill göra sina penningar fruktbringande genom att ockra med dem, och på denna mindre fina affär mångdubblar han sin lotterivinst och dör som en bottenrik man. Har denne man haft framgång i livet? Absolut icke. Pengarna, som han förtjänat, har han vunnit på ett lågt och föraktfullt sätt. Han dör utan att någon begråter hans bortgång. Han dör ensam och utan vänner. Nej, vill man skapa sig en förmögenhet, en förmögenhet, som man kan ha sätta frimärke på brevet. Om man i ett brev framställer en förfrågan om något, bör svarsporto bifogas.

Dessa saker äro de viktigaste, då det gäller brevskrivning. Det skulle bli alltför vidlyftigt att här giva exempel på, hur ett brev uppställes, men i handeln finnas många billiga brevställare, vilka med fördel kunna användas.

Kap. 10. Om plikt och ärlighet.

Förståelsen av begreppet framgång kan vara mycket olika. Det är nämligen alls icke likgiltigt, på vilket sätt framgången vinnes och förmögenheten skapas. Många anse, att ära och anseende spela en underordnad roll. Intet är mera oriktigt. Om man gör det, förnedrar man sig själv. Till exempel: en obildad person har haft den turen att vinna en summa på lotteri. Som de flesta obildade är denne man utrustad med en viss smartness och beräkning. Han vill göra sina penningar fruktbringande genom att ockra med dem, och på denna mindre fina affär mångdubblar han sin lotterivinst och dör som en bottenrik man. Har denne man haft framgång i livet? Absolut icke. Pengarna, som han förtjänat, har han vunnit på ett lågt och föraktfullt sätt. Han dör utan att någon begråter hans bortgång. Han dör ensam och utan vänner. Nej, vill man skapa sig en förmögenhet, en förmögenhet, som man kan haglädje av, en förmögenhet, som är frukten av arbete, flit, pliktuppfyllelse och ärlighet, ej av ockrareräntor, så måste det alltid ske på pliktens och ärlighetens väg.

Den köpman, som lägger an på att lura sina kunder antingen på vikten eller på varan, kommer att sluta illa. Han kommer att så småningom sjunka i människors aktning.

Och detta kommer att återfalla på hans barn. Människorna är nu en gång sådana. Föräldrarnas dåliga anseende gå ut över barnen.

Ingen är mera att beklaga än den, som icke frågar efter ärlighet och plikt gentemot sina medmänniskor och blott tänker på att samla pengar. I grund och botten är han den ömkligaste av alla varelser, ty vad hjälper honom hans fyllda pung mot hans själs eviga oro? Vad hjälper honom en fylld mage, då hans själ är vissen och förtorkad? Vad hjälper det honom, att han i sin ungdom kan fira triumfer och orgier, då han på sin ålderdom kommer att pinas av sina medmänniskor och sig själv. Man måste kunna känna att han är ärlig och hederlig även i sina handlingar. Allt kapital, samlat och vunnet på förkastligt sätt kommer att tynga som sten på ens samvete. Den smarte unge mannen utbrister kanske hånfullt: "Vad frågar jag efter samvetet, bara jag förtjänar pengar". Nåväl, när man är ung, kan man ju säga sådana dårskaper, men allt eftersom åren gå, och man blir äldre, framträdasamvetets krav starkare, och har man ett dåligt samvete, är detta tillräckligt för att döda sin man. Därtill kommer ännu en sak. Man bör tänka på sin avkomma. De blodspengar, som en samvetslös spekulant efterlämnar, bli sällan lyckobringande för hans släkt.

Äger man en ställning, hög eller låg, är plikten och ärligheten just vägen till framgång. Ja, det har funnits exempel på, att mindre begåvade personer uppnått höga och ansedda ställningar i samhället endast på grund av sin pålitlighet och sin pliktuppfyllelse. Det gamla ordspriket: "ärlighet varar längst" är ett klokt och sant ord. Och man kunde utan tvekan tillfoga: "Jämte ärlighet är plikten medlet att vinna framgång".

Är man anställd i en affär, och gärna vill framåt, gärna vill svinga sig upp till en mera framskjuten och inbringande ställning, äro plikten och ärligheten de trappsteg, som leda mot målet. Utan plikt och ärlighet kommer man aldrig uppför stegen, och andra intaga ens plats därpå. Under det olyckliga krig, som nyligen utkämpats, ett krig, som har ställt oss många, många år tillbaka i tiden, såväl i moral som i kultur, har man haft tillfälle att se personer, och i många fall yngre personer, plötsligt svinga sig upp till stort välstånd. Och denna plötsliga rikedom har visat sig härflyta ur oärlighet och opålitlighet i mer än ett fall. Men vad har det blivit av dessa"krigsgrosshandlare"? Ingenting! Vi skola inte här ingå på det straffbara i dessa lyckoriddares handlingar, till vilka rättens arkiv sitta inne med bevisen, utan blott påpeka den oärlighet, som varit drivkraften till skapandet av de förmögenheter, vilka dessa personer ha förtjänat. "Gulaschgrosshandlare" och "krigsgrosshandlare" ha blivit ett slagord, som varje ärlig man måste undanbedja sig. "Människan lever icke av bröd allena", säger ett gammalt ordspråk, men människan lever ej hellre av pengar allena. Ära och anseende höra även till, och detta vinner man blott genom pliktuppfyllelse och redbarhet.

Plikt och ärlighet mot sig själv och sina medmänniskor är därför den första och viktigaste ballast man bör äga för att kunna föra skeppet säkert i hamn. Därför, gör din plikt i allt, vad du företar dig, och var ärlig i allt. Ofta har det kanske varit svårt. Ofta kan kanske lusten att rikta sig på andras bekostnad överrösta pliktens och ärlighetens bud, men avhåll dig då från att lyssna. Och bekämpa redligt denna lust, så skall du segra.

Kap. 11. Uppförandet gentemot principal, kolleger och underordnade.

Mindre begåvade personer se ofta ned på sina underordnade och göra en avsevärd skillnad mellan dessa och sina överordnade. Gör aldrig detta. Det är lika illa att respekteras av sina "krigsgrosshandlare"? Ingenting! Vi skola inte här ingå på det straffbara i dessa lyckoriddares handlingar, till vilka rättens arkiv sitta inne med bevisen, utan blott påpeka den oärlighet, som varit drivkraften till skapandet av de förmögenheter, vilka dessa personer ha förtjänat. "Gulaschgrosshandlare" och "krigsgrosshandlare" ha blivit ett slagord, som varje ärlig man måste undanbedja sig. "Människan lever icke av bröd allena", säger ett gammalt ordspråk, men människan lever ej hellre av pengar allena. Ära och anseende höra även till, och detta vinner man blott genom pliktuppfyllelse och redbarhet.

Plikt och ärlighet mot sig själv och sina medmänniskor är därför den första och viktigaste ballast man bör äga för att kunna föra skeppet säkert i hamn. Därför, gör din plikt i allt, vad du företar dig, och var ärlig i allt. Ofta har det kanske varit svårt. Ofta kan kanske lusten att rikta sig på andras bekostnad överrösta pliktens och ärlighetens bud, men avhåll dig då från att lyssna. Och bekämpa redligt denna lust, så skall du segra.

Kap. 11. Uppförandet gentemot principal, kolleger och underordnade.

Mindre begåvade personer se ofta ned på sina underordnade och göra en avsevärd skillnad mellan dessa och sina överordnade. Gör aldrig detta. Det är lika illa att respekteras av sinachefer som att vara illa tålda av sina underordnade. Därigenom kommer man att stå i en falsk dager. Den överordnade får genom detta uppförande ett felaktigt begrepp om ens karaktär, och han skulle kunna ha grund för sin förmodan, att man är en ögontjänare, som vill ställa sig in hos honom. Blott dåliga karaktärer låta dylikt komma sig till last. "Hövlighet kostar inga pengar" säger man, och man bör alltid vara lika hövlig och förekommande antingen det är principalen, kollegan eller affärens springpojke, som man talar till, eller som talar till en. Det är nämligen en stor missuppfattning, att högmod ingiver respekt. Högdragenhet mot chefen kan lätt ha ett avskedande till följd, och är det de underordnade i en affär eller på ett kontor, mot vilka man visar ohövlighet, så urartar detta lätt till ett slags hat. På detta sätt vinner man icke sina sporrar. Man bör göra sig lika avhållen av principalen som av kollegor och underordnade, därigenom uppnår man, vad man bör sträva efter: aktning och gott anseende.

Det finns rötägg i alla länder, och i affärer, där många personer äro anställda, äro såväl de goda som de mindre goda karaktärerna representerade, således är det icke alltid lätt att göra alla dessa naturer till lags. Ett par råd i detta avsseende torde därför vara på sin plats: Skänk icke ditt förtroende till någon av dina medtjänare. Var hövlig mot alla. Varälskvärd och hjälpsam mot alla. Se icke ned på den ringaste i skaran och kryp icke i stoftet för den främste. Gå din egen raka väg och gör din plikt mot alla. Du kommer att draga den största fördelen därav själv.

Kap. 12. Val av livsledsagarinna.

Många föredra att välja en maka, som är vacker, andra en, som är rik. Vilket är rättast? Ingendera delen.

Vi veta alla, vilken makt kvinnan har över mannen. Kvinnan är en faktor, som man måste räkna med och framför allt för den man, som vill fram i världen. Frågan är därför av utomordentlig betydelse.

Mången äregirig man, som vill arbeta sig fram, anser, att en kvinna blott skulle vara honom till besvär. Kanske är det så, kanske icke. Det viktigaste är emellertid att finna den *rätta*. Och har man funnit den rätta kvinnan, så anse vi enligt vårt förmenande, att hon är en ledstjärna för mannen och sporre för hans energi. Är han ensam, förslappas ofta denna energi, därför att han endast har sig själv att tänka på, har han däremot en älskad hustru vid

sin sida, har han ett mål att sträva efter.

Vid valet av maka bör man se sig väl för, ty en kvinna kan icke endast äga ett tjänligt inflytande på en man, som vill fram i världen, hon kan även bli en hämsko för honom i hans strävanden.

älskvärd och hjälpsam mot alla. Se icke ned på den ringaste i skaran och kryp icke i stoftet för den främste. Gå din egen raka väg och gör din plikt mot alla. Du kommer att draga den största fördelen därav själv.

Kap. 12. Val av livsledsagarinna.

Många föredra att välja en maka, som är vacker, andra en, som är rik. Vilket är rättast? Ingendera delen.

Vi veta alla, vilken makt kvinnan har över mannen. Kvinnan är en faktor, som man måste räkna med och framför allt för den man, som vill fram i världen. Frågan är därför av utomordentlig betydelse.

Mången äregirig man, som vill arbeta sig fram, anser, att en kvinna blott skulle vara honom till besvär. Kanske är det så, kanske icke. Det viktigaste är emellertid att finna den *rätta*. Och har man funnit den rätta kvinnan, så anse vi enligt vårt förmenande, att hon är en ledstjärna för mannen och sporre för hans energi. Är han ensam, förslappas ofta denna energi, därför att han endast har sig själv att tänka på, har han däremot en älskad hustru vid sin sida, har han ett mål att sträva efter.

Vid valet av maka bör man se sig väl för, ty en kvinna kan icke endast äga ett tjänligt inflytande på en man, som vill fram i världen, hon kan även bli en hämsko för honom i hans strävanden.

Många önska sig en hustru med förmögenhet. Rika änkor äro i detta avseende eftersträvade. Det vilar ju ett visst behag över ställningen i samhället såsom "sin hustrus man". Tänk, vad betyder icke ett rikt giftermål: Ett utsökt hem. Stort umgänge. Bekvämlighet. Lyx. Bil. Goda viner. Utsökta läckerheter för bordet o. s. v. Alla världens härligheter, som man strävar efter, kan man få. Men all denna härlighet är en förbannelse för den, som vill fram i livet och skapa sig ett namn. Anseende vinner man sannerligen icke genom ett rikt giftermål. Det uppnår man genom egen kraft och med egen flit, sparsamhet och energi såsom grund. Dessa äro skaparna av det kapital, som frambringar det rätta anseendet. Det ligger alltid något nedsättande för en man att leva på hustruns pengar.

Vi ha framdragit de ljusa sidorna hos ett rikt giftermål. Låt oss nu kasta en blick på dess skuggsidor.

För det första har man icke tillåtelse att själv välja utan måste taga "guldsäcken" som hon år, med eventuella lyten, fulhet och karaktär. Icke alla "guldsäckar" äro sköna och äga den blida kvinnlighet, som mannen eftertraktar. Antag nu, att en sådan kvinna en dag, då hon är vid dåligt lynne, förklarar, att det är hon, som äger pengarna, d. v. s. att hon helt enkelt har köpt sin man — som man köper en knähund eller ett namn. Vilken skymf för enhederlig karl att få sig ett sådant uttalande slungat i ansiktet. De finnas nog, som skulle vilja protestera och säga, att en rik flicka kan vara både vacker och älska den man, som friar till hennes gunst och hennes pengar. Ja, hon kan vara både förälskad, rik och vacker, men var viss om, att en sådan kvinna är även mycket skeptisk. Hon är försiktig, därför att hon inser, att många män inte göra henne sin kur för hennes egen utan också för hennes pengars skull. Och om hon verkligen blir förälskad i en man, är det naturligtvis, därför att hon älskar honom, men i regel även därför, att hon blivit övertygad om, att denne man verkligen älskar henne för hennes *egen* skull och icke för hennes pengars skull.

Ett giftermål för pengar är alltid farligt. Man skördar icke alltid glädje, frid och harmoni därav. Nej, det sanna och enda rätta äktenskapet uppstår genom hjärtats varma och uppriktiga längtan att få äga den man älskar. Fäst dig därför icke vid, om den kvinna du väljer till hustru, är fattig eller rik, utan se hellre till att hon är oegennyttig, klok och äger ett gott hjärta. En sådan kvinna blir en skatt för den man, som har ett stort mål i sikte. Hon är hans goda ängel. Hans ledstjärna. Hon är hans tröst i motgångens dagar (ty ingen framgång utan motgångar) och hon är hans sanna och enda vän.

Kap. 13. Varje sak har sin tid.

Alla som sträva efter framgång i världen böra veta, att tid är pengar! Att bortslösa sin tid är detsamma som att bortslösa pengar. Bärgar man icke skörden i tid, så ruttnar den på marken. Förlorar man pengar, kunna de möjligen återvinnas genom flit och uthållighet. Förlorar man en förmögenhet, ja, så får man vänja sig vid anspråkslösare förhållanden, men tiden kan icke återvinnas eller ersättas. Hur ofta missbrukas icke dessa ord: "Jag har icke tid", i det dagliga livet. Det finns människor, som aldrig ha "tid" till något, och människor, som ha tid till allting. Den late uppskjuter allting. För honom existerar ingen tid. Den flitige och energiske uppskjuter aldrig till morgondagen en sak, som han kan göra i dag. Det är skillnaden. Den flitige mannen vet, vilket kapital tiden utgör. Den mindre flitige upptäcker detta i regel för sent för att kunna inhämta det försummade. Men ofta äro dessa ord: "jag har inte tid" utslag av en oriktig arbetsmetod. Man tycker, att man uträttar så mycket, och så uträttar man i verkligheten icke mera på en dag än vad man kunde göra på några få timmar. Den, som stjäler från tiden, stjäler från sig själv. Kom alltid ihåg det. Franklin sade en gång: "Om du älskar livet, så förspill inte tiden, ty den är gjord av det ämne, varav livet är sammansatt'. Detta borde alla unga män, som vilja fram ivärlden lära sig att inse. Och de måste lära sig att taga vara på tiden och indela den så, att de få något uträttat. Man kan nämligen även förslösa tiden genom att vara nyckfull och lägga det halvfärdiga arbetet eller de halvfärdiga studierna åt sidan för att kasta sig på något annat. Tiden splittras för en på detta sätt och rinner bort mellan fingrarna. Lugnt och ihärdigt skall man arbeta sig fram genom dagen genom att göra varje sak på sin tid och icke uppskjuta något. Se på de amerikanska affärsmännen. Det är en otrolig mängd saker, som de medhinna, därför att de organisera sitt arbete och aldrig vårdslösa med sin tid. Man börjar icke sin dag med att läsa tidningar. Man börjar den med arbete och slutar den vid tidningen.

Nu finns det möjligen några, som skulle vilja göra följande invändning: Jag arbetar hela dagen, när skall jag då få tid att tillägna mig de kunskaper, som skola föra mig framåt? — Härpå svara vi: Många personer sätta alltför stort värde på sin vila och sin bekvämlighet. De kunna t. ex. efter slutat arbete utmärkt väl gå på teatern, på en biograf eller på andra nöjen men ha icke tid att offra sin lediga tid på den rätta utvecklingen av sina själsförmögenheter. Det är ett slags maskerad lättja eller en förvriden bild av överansträngning. Naturligtvis skall en människa ha sin vila, sin sömn och sina förströelser. Menå andra sidan finnas många, vilka njuta av dessa vederkvickelser till ett övermått, som blott bortstjäler tiden till ingen nytta.

Man kan få tid till mycket, om man förstår att använda och indela den på rätt sätt. Tiden är ett driftkapital. Tiden är ofta den enda rikedom en man äger, och därför gäller det just att använda den på sådant sätt, att så litet som möjligt därav går till spillo. Man skall indela sin dag som skolpojken, vilken har sitt schema, varpå han ser, vilka läxor han har, och när han skall förhöras i dem. Man bör således indela sin lediga tid efter en bestämd princip. Varje sak på sin tid och varje sak på sin plats, så enkelt är det. Handlar man alltid efter denna princip, kommer man att få se, hur mycket man får ut av dagen såväl då det gäller arbete och vila som ökandet av de kunskaper vilka fordras för att komma fram i världen.

Ett begrepp, som står i nära sammanhang med att hushålla med sin tid är:

Kap. 14. Ordningssinnet och dess betydelse.

Varje sak har sin tid, och varje sak på sin plats! Må dessa ord stå med eldskrift inpräntade i den mans hjärna, som vill fram i världen. Dessa ord innebära nämligen ett stort steg framåt mot målet. För dem, som icke inser betydelsen härav, finnes föga hopp om framgång i världen, och en person, vilken, utan å andra sidan finnas många, vilka njuta av dessa vederkvickelser till ett övermått, som blott bortstjäler tiden till ingen nytta.

Man kan få tid till mycket, om man förstår att använda och indela den på rätt sätt. Tiden är ett driftkapital. Tiden är ofta den enda rikedom en man äger, och därför gäller det just att använda den på sådant sätt, att så litet som

möjligt därav går till spillo. Man skall indela sin dag som skolpojken, vilken har sitt schema, varpå han ser, vilka läxor han har, och när han skall förhöras i dem. Man bör således indela sin lediga tid efter en bestämd princip. Varje sak på sin tid och varje sak på sin plats, så enkelt är det. Handlar man alltid efter denna princip, kommer man att få se, hur mycket man får ut av dagen såväl då det gäller arbete och vila som ökandet av de kunskaper vilka fordras för att komma fram i världen.

Ett begrepp, som står i nära sammanhang med att hushålla med sin tid är:

Kap. 14. Ordningssinnet och dess betydelse.

Varje sak har sin tid, och varje sak på sin plats! Må dessa ord stå med eldskrift inpräntade i den mans hjärna, som vill fram i världen. Dessa ord innebära nämligen ett stort steg framåt mot målet. För dem, som icke inser betydelsen härav, finnes föga hopp om framgång i världen, och en person, vilken, utanatt äga begrepp om dessa båda viktiga saker, skapar sig en oberoende ställning genom ett rikt giftermål, arv e. d., han saknar de rätta förutsättningarna för att kunna förvalta sin förmögenhet. Man bör således kunna organisera. Hur ofta hör man icke arbetaren fördöma miljonären, därför att denne icke arbetar själv utan sitter i lugn och ro och förtjänar pengar på sina arbetare. Men man glömmer totalt, att det är omöjligt att förtjäna en förmögenhet, om man icke äger förutsättningarna. Ofta är miljonären själv ett barn av folket och har endast på grund av sin duglighet och energi svingat sig upp till arbetsgivarens och en förmögens mans ställning. Det vore bra underligt, om en sådan duglighet icke skulle belönas. Begåvningen får icke tillintetgöras. Låt energien sitta i högsätet och låt oss unna den, som gjort sig förtjänt härav, vår aktning och vår erkänsla.

Ett igenkänningstecken på de män, som skapat sig ett namn inom affärsvärlden, är just deras organisationsförmåga. De ha insett, av vilken utomordentligt stor betydelse det är att indela sin tid och giva varje sak dess rätta plats. De ha förstått, att hur stor och avgörande betydelse det är, att ordning råder överallt.

Oordning är något av det värsta man kan tänka sig, icke endast när det gäller affärer utan även i det dagliga livet. Oordningstjäler tid och förorsakar ett bryderi, vilket man kunnat undgå, och följderna visa sig i förlust av pengar. Ordning! Ordning! Och åter ordning! Det är grundpelaren i varje affär. Men naturligtvis kan man icke skapa en sådan ordning, om man icke själv förstår betydelsen därav. Man bör därför lära sig att vara ordentlig i det lilla för att sedan även kunna vara ordentlig i det stora. Lär man sig icke detta, kommer man aldrig fram till något mål. Ordning och noggranhet äro två viktiga och absolut nödändiga faktorer såväl i affärslivet som i det dagliga livet. Och jämte förmågan att hushålla med sin tid är ordningen ett av de viktigaste medlen till framgång.

Kap. 15. Självuppfostran och självbehärskning.

Den person, som kan övervinna sig själv kan även övervinna andra. Många dricka ett större kvantum sprit och röka ett större kvantum tobak, än de må väl av. Äro de förfallna? Icke alltid. Ofta är det en vana, som de icke själv kunna frigöra sig från. De ha blivit slavar under denna vana. De inse det själva men äga icke nog karaktärsstyrka för att upphöra med sitt missbruk.

Den dåliga vanans makt är därför något att räkna med och något, som bör bekämpas med alla medel. Därtill räknas vilja och energi. Vi skola längre fram återkomma till detta stjäler tid och förorsakar ett bryderi, vilket man kunnat undgå, och följderna visa sig i förlust av pengar. Ordning! Ordning! Och åter ordning! Det är grundpelaren i varje affär. Men naturligtvis kan man icke skapa en sådan ordning, om man icke själv förstår betydelsen därav. Man bör därför lära sig att vara ordentlig i det lilla för att sedan även kunna vara ordentlig i det stora. Lär man sig icke detta, kommer man aldrig fram till något mål. Ordning och noggranhet äro två viktiga och absolut nödändiga faktorer såväl i affärslivet som i det dagliga livet. Och jämte förmågan att hushålla med sin tid är ordningen ett av de viktigaste medlen till framgång.

Kap. 15. Självuppfostran och självbehärskning.

Den person, som kan övervinna sig själv kan även övervinna andra. Många dricka ett större kvantum sprit och röka ett större kvantum tobak, än de må väl av. Äro de förfallna? Icke alltid. Ofta är det en vana, som de icke själv kunna frigöra sig från. De ha blivit slavar under denna vana. De inse det själva men äga icke nog karaktärsstyrka för att upphöra med sitt missbruk.

Den dåliga vanans makt är därför något att räkna med och något, som bör bekämpas med alla medel. Därtill räknas vilja och energi. Vi skola längre fram återkomma till dettakapitel, därför vilja vi här blott nämna några få ord om självuppfostran och självbehärskning.

Bäggedera kunna ha sina svårigheter för många, men man måste tvinga sin natur att böja sig för förnuftets röst. Förnuftet, klokheten, är den egenskap man bör odla, om man vill uppfostra sig själv och lära sig behärska dåliga och inbitna vanor. Men huru? Vi skola lämna svaret. Genom sport! Sporten gör kroppen smidig, energisk, och man tillägnar sig genom sporten ett visst herravälde icke blott över sin kropp utan också över sin själ. Sporten uppfostrar och motarbetar den dåliga vanans makt. Många påstår, att boxning är en rå sport. Ingalunda. Den är tvärtom en mycket förädlande sport, ty den lär utövaren, att man alltid måste ha samma vikt för, att en kamp skall vara rättvis. Med andra ord: Motståndarna måste vara jämbördiga, icke blott i styrka utan även i smidighet. Att vara stark som en häst och slå ett barn till marken är ingen konst och förskaffar ingen ära. Så är det hela livet igenom. Det är det man skall lära sig förstå för att inse, vad självuppfostran och självbehärskning vill säga.

Vanan har en stor makt över många och hindrar många att nå sitt mål. Och vanan är ofta ett missfoster av tid, spilld på onödiga saker.

Man måste genom förnuftets och sportens hjälp göra sig oberoende av vanans makt ochgöra sig till herre över sig själv, det är medlet och målet.

Kap. 16. Om smartness och praktisk blick.

Ofta hör man sägas: "Det är en duktig och smart man". Men är duglighet och smartness detsamma? Absolut icke. Oftast är den "smarte" alls inte vad man kallar "en duktig karl" utan en person, som ej är vidare nogräknad med medlen. När man talar om en "duktig karl", menar man därmed en människa, vars duglighet vilar på en viss grad av kunskaper. Den "smarte" behöver inga särskilda kunskaper för att kallas "smart"; däremot måste han ha en viss medfödd slughet, en viss förmåga att slå mynt av sina medmänniskors tillit, dumhet och överseende. Dylika medel behöver den duglige ej taga hänsyn till. Han är den han är genom sin duglighet.

Men den dugande mannen är ofta opraktisk. Det gäller därför att skaffa sig praktisk blick och att vara i kontakt med utvecklingen. Man bör tillägna sig den summa av världskännedom, förslagenhet och sunt förnuft, som skänker förmåga att avlyssna tidens krav.

Saknar man praktisk blick, tvingas man ofta att stanna på halva vägen, och praktisk blick tillägnar man sig icke genom böcker.

Med praktisk blick menar man sunt förnuft. Man får ha ett öga på vart finger, så att säga. Man måste inse sin egen begränsning, inrätta göra sig till herre över sig själv, det är medlet och målet.

Kap. 16. Om smartness och praktisk blick.

Ofta hör man sägas: "Det är en duktig och smart man". Men är duglighet och smartness detsamma? Absolut icke.

Oftast är den "smarte" alls inte vad man kallar "en duktig karl" utan en person, som ej är vidare nogräknad med medlen. När man talar om en "duktig karl", menar man därmed en människa, vars duglighet vilar på en viss grad av kunskaper. Den "smarte" behöver inga särskilda kunskaper för att kallas "smart"; däremot måste han ha en viss medfödd slughet, en viss förmåga att slå mynt av sina medmänniskors tillit, dumhet och överseende. Dylika medel behöver den duglige ej taga hänsyn till. Han är den han är genom sin duglighet.

Men den dugande mannen är ofta opraktisk. Det gäller därför att skaffa sig praktisk blick och att vara i kontakt med utvecklingen. Man bör tillägna sig den summa av världskännedom, förslagenhet och sunt förnuft, som skänker förmåga att avlyssna tidens krav.

Saknar man praktisk blick, tvingas man ofta att stanna på halva vägen, och praktisk blick tillägnar man sig icke genom böcker.

Med praktisk blick menar man sunt förnuft. Man får ha ett öga på vart finger, så att säga. Man måste inse sin egen begränsning, inrättasig därefter och vara mottaglig för intryck. Den, som inte gör detta, når icke målet, om han också är aldrig så kunskapsrik.

Det finns intelligenta personer, som tack vare en medfödd praktisk blick ha lyckan med sig, och andra — intelligenta medborgare — som visa sig svaga, vacklande och ur stånd att handla efter sina egna slutsatser. Dessa senare sakna praktisk blick. På avstånd — i teorien — äro de dugliga och insiktsfulla, men när de skola utföra teorier i praktiken, stå de handfallna. I sin studerkammare äro de herrar i tankarnas värld, i det dagliga livet betyda de intet. Men äro de både intelligenta och praktiska samt därtill äga en sund syn på livet, erövra de med ett slag, vad många teoretiker aldrig lyckas ernå. Det är skillnaden mellan teori och praktik.

Det kommer därför an på att leva icke blott i teorier, att inte tänka "så" och "så", utan att även utföra teorierna i praktiken. Man måste utveckla sin praktiska blick, om man vill fram här i världen, och icke hänge sig åt teorier och lärosatser.

För att vara praktisk, måste man äga en viss begåvning, som icke kan läras. Den måste vara medfödd; men understödjes denna praktiska blick av kunskaper, får den dubbelt värde. Då blir den ett stort steg mot målet: självständighet, anseende, rikedom.

Det gäller därför att se sunt och praktisktpå livets olika förhållanden. Det går ej an att svepa lärdomsmanteln om sig och förnämt hålla sig undan. Man måste lära känna livet och människorna, man måste lära känna tidens krav, man måste så att säga, vara ett barn av tiden.

Vi skola tala närmare härom i nästa kapitel.

Kap. 17. Följ med tiden!

Det finns ett gammalt ordspråk som säger: den som icke går framåt, går tillbaka eller med andra ord: stillestånd är tillbakagång. Och det talar sant.

Den, som vill fram, når aldrig sina önskningars mål genom att icke följa med tiden. Att vara försiktig är en god sak, men att vara *alltför* försiktig har ofta motsatt verkan.

Man bör aldrig inlåta sig på att spela hasard, ty det är icke alltid så säkert, att vinsten motsvarar insatsen. Försiktighet är en god sak, om man blott tillser, att den ej blir så utpräglad, att medlet blir mål och det verkliga målet därigenom bortskymmes.

Det är naturens ordning, att vår kropp åldras, men att låta själen åldras i förtid är detsamma som att uppgiva kampen. Man måste lära känna den tid man lever i. Man måste lära sig förstå, vad den kräver, för att kunna utnyttja den.

Stora män ta ofta fel just i detta avseende. på livets olika förhållanden. Det går ej an att svepa lärdomsmanteln

om sig och förnämt hålla sig undan. Man måste lära känna livet och människorna, man måste lära känna tidens krav, man måste så att säga, vara ett barn av tiden.

Vi skola tala närmare härom i nästa kapitel.

Kap. 17. Följ med tiden!

Det finns ett gammalt ordspråk som säger: den som icke går framåt, går tillbaka eller med andra ord: stillestånd är tillbakagång. Och det talar sant.

Den, som vill fram, når aldrig sina önskningars mål genom att icke följa med tiden. Att vara försiktig är en god sak, men att vara *alltför* försiktig har ofta motsatt verkan.

Man bör aldrig inlåta sig på att spela hasard, ty det är icke alltid så säkert, att vinsten motsvarar insatsen. Försiktighet är en god sak, om man blott tillser, att den ej blir så utpräglad, att medlet blir mål och det verkliga målet därigenom bortskymmes.

Det är naturens ordning, att vår kropp åldras, men att låta själen åldras i förtid är detsamma som att uppgiva kampen. Man måste lära känna den tid man lever i. Man måste lära sig förstå, vad den kräver, för att kunna utnyttja den.

Stora män ta ofta fel just i detta avseende.Då Napoleon såg det första ångfartyget, förstod han icke, vilken betydelse detta kunde ha haft för honom. Han kunde med ångfartygets hjälp ha landsatt en här i England, men han förstod ej att gripa tillfället, och många män, både stora och mindre stora, ha följt hans exempel på andra områden.

Tiden kräver kunskap, flit och omtanke, parade med en viss praktisk blick, och rättar man sig ej därefter, når man aldrig sitt mål.

Det är inte nog att kunna förklara hävstångens kraft teoretiskt, man måste även kunna hantera den praktiskt, och man måste förstå att använda den på det sätt, som tiden kräver.

Många mindre begåvade personer hava genom förståelsen härav skapat sig en god och ekonomiskt oberoende ställning i livet och distanserat andra, mera begåvade, som ej förstått tidens krav och lyssnat till dess röst. Icke tankens, utan handlingens män ha största utsikten att bana sig väg fram till ära, lycka och rikedom. Det är inte nog att göra det som är riktigt, det måste också göras i rätt tid, eljest kan det bli för sent.

Man får ej bli slav under de kunskaper och den teori man tillägnat sig, utan man bör göra kunskap och teori produktiva genom att följa med sin tid i praktisk erfarenhet, eller, för att använda en sats av Philarete Charles: "Varje fisk kan fångas med sin egen lockmat; det är dock icke nog att använda det riktiga betet,man måste även förstå att sätta ut det försiktigt och på det rätta stället".

Det är just saken: man skall vara försiktig, men dock vara i kontakt med verkligheten.

Det är en av vägarna till målet: Följ med tiden!

Kap. 18. Vägledning vid val av levnadskall.

Vi ha alla haft våra drömmar. Alla ville vi gärna bli något stort. Alla ha vi haft mål att sträva efter. Somliga ha aldrig nått detta mål, andra ha nödgats stanna på halva vägen, andra återigen ha uppnått, vad de önskade. De sista utgöra minoriteten. Och varför? Varför icke majoriteten? Därför att blott få ha haft den förmåga och praktiska blick, som är framgångens förutsättningar.

Och dock finnas många, som skulle vilja utbrista: "Det kunde jag också ha gjort", när de bevittna, hur en

medmänniska raskt klättrar upp för samhällsstegen.

Det är alltid lätt att se en sak på avstånd och att blunda för det man inte vill se. Det är lätt att säga: "Det kunde jag också ha gjort", när man inte har försökt. "Visa mig din tro i dina gärningar", är ett vist gammalt ord, som här är på sin plats.

Man bör aldrig överskatta sin förmåga, aldrig vara stolt över sin begåvning förrän man bevisat, att man verkligen sitter inne med vissa kvalifikationer å ena eller andra området. man måste även förstå att sätta ut det försiktigt och på det rätta stället".

Det är just saken: man skall vara försiktig, men dock vara i kontakt med verkligheten.

Det är en av vägarna till målet: Följ med tiden!

Kap. 18. Vägledning vid val av levnadskall.

Vi ha alla haft våra drömmar. Alla ville vi gärna bli något stort. Alla ha vi haft mål att sträva efter. Somliga ha aldrig nått detta mål, andra ha nödgats stanna på halva vägen, andra återigen ha uppnått, vad de önskade. De sista utgöra minoriteten. Och varför? Varför icke majoriteten? Därför att blott få ha haft den förmåga och praktiska blick, som är framgångens förutsättningar.

Och dock finnas många, som skulle vilja utbrista: "Det kunde jag också ha gjort", när de bevittna, hur en medmänniska raskt klättrar upp för samhällsstegen.

Det är alltid lätt att se en sak på avstånd och att blunda för det man inte vill se. Det är lätt att säga: "Det kunde jag också ha gjort", när man inte har försökt. "Visa mig din tro i dina gärningar", är ett vist gammalt ord, som här är på sin plats.

Man bör aldrig överskatta sin förmåga, aldrig vara stolt över sin begåvning förrän man bevisat, att man verkligen sitter inne med vissa kvalifikationer å ena eller andra området.Skryt väcker löje, och intar man en underordnad ställning i samhället, bör man genom flit och energi, pliktuppfyllelse och precision adla denna ställning och tilltvinga sig aktning därigenom. Vi leva i en demokratisk tid, i en tid, då till och med en man, som intar den allra lägsta samhällsställning, bör tagas med i räkningen, emedan han utför ett samhällsnyttigt arbete. Det är icke sysselsättningen, som adllas, utan människan själv, som adlar den ställning hon intar.

Livet är en jättestor teater, en väldig scen, där var och en av oss har sin roll att utföra. Utför man den väl, blir detta ens egen sak; men det är ju givet, att vi icke alla genast kunna spela de stora rollerna. Vi måste börja med de små, och utföra vi dem tillfredsställande för våra medspelare, få vi de stora oss tilldelade. Så förhåller det sig.

Många unga människor emotse med en viss oro och spänning den dag, då de skola ut i världen, emedan de ovillkorligen göra sig den frågan, om de nu verkligen passa för det kall de valt.

Denna oro, denna spänning kan många gånger bli olycksdiger för deras utveckling och har sin orsak däri, att den unge mannen eller unga kvinnan ej ha klart för sig, vad de själva vilja. Och "förmå", skulle man kanske vilja tillägga. Naturligtvis kan en människa, som ej idkat studier, icke ta en examen, men enhantverkare kan utmärkt väl vid sidan om sitt arbete, studera juridik eller något annat och ta sin examen. Det, som driver verket är framför allt lusten. Lusten skapar förmåga att sköta den befattning man åtager sig, och därför böra unga människor ta hänsyn till, vad de ha lust och fallenhet för. Tänk icke på lönen under lärotiden, ty den man, som uppnår verklig skicklighet i sitt yrke, kan säkerligen också själv genom sin flit och duglighet driva upp lönen till önskad storlek.

I denna på många områden så underliga och liknöjda tid ser man av statistiken, att den yrkesutbildade arbetaren med hänsyn till lönespörsmålet ofta står under de icke yrkesutbildade. Det betalar sig bättre att vara kioskbud än att vara hantverkslärling. Detta är ett utslag av penningbegäret, ett behov att ha pengar på fickan, att roa sig och klä sig för.

Det skall villigt erkännas, att den lön, som en lärling nu har, är mycket liten och att denna usla lön driver många duktiga unga män, som ha förutsättningar för att bli goda hantverkare, över i affärsbudens stora skara, men å andra sidan måste man varna en yngling, som låter sig lockas av en god veckolön att taga plats som springpojke i stället för att från början inrikta sig på ett hantverk.

Man bör alltid tänka på vilka framtidsutsikter en befattning kan ha, innan man beslutar sig för att välja den. Vi sade nyss, att lustendriver verket och skapar förmågan. Ingenting av detta behövs för att sköta en budsyssla. En dylik befattning är icke svår att åtaga sig, men å andra sidan vinnes ingenting genom den. Ett affärsbud når kanske aldrig högre upp än till affärsbud.

Helt annorlunda ställer sig saken för den yngling, som väljer ett hantverk. Han kan genom flit och energi svinga sig upp till oberoende och på detta sätt skaffa sig full lön för sitt dryga arbete. Ett hantverk kan betala sin utövares resor. Särskilt för tillfället finns det god användning för arbetskraft överallt. Nu gäller det att skapa nytt i stället för allt det gamla, som gått i spillror, och behärskar man ett eller två språk, kan man med hjälp därav genom sitt hantverk skapa sig en framtid icke blott i sitt fosterland utan även i utlandet.

Ett hantverk är det bästa man kan välja, om man ej har råd eller fallenhet att studera; men man kan mycket väl läsa på en examen, medan man bedriver ett hantverk. Det gäller bara att ha vilja, energi och ett fast beslut att nå målet.

Mången gång ligger orsaken till ett förfelat liv däri, att ett misstag begåtts vid bedömandet av möjligheterna hos individen, och ofta är det föräldrarnas skull, att barnen ej kommit på sin rätta plats i livet.

Föräldrar vilja ju gärna anse sina barn som "ljus". De vilja gärna se dem utvecklas tillnågot storslaget, och ställa dem därför ofta inför uppgifter, som de ej äga förmåga att lösa. Och ofta ha föräldrar alls icke blick för barnens speciella begåvning, utan låter dem åtaga sig uppgifter, som alldeles förkväva den individuella läggningen.

Det är sålunda icke alltid de de unga själva, som äro skuld till de ödesdigra misstagen. Därför tvinga ej förståndiga föräldrar sina barn in på en levnadsbana, som barnen ha motvilja för. Den unge mannen och den unga flickan måste välja själva. De måste lära känna livet. De måste lära sig, att utan kamp vinnes ingen seger. De måste lära sig att handla och tänka självständigt, eljest komma de icke fram i världen.

En människa bör aldrig välja en levnadsbana, som strider mot hennes naturliga böjelse, för att icke, om en kris skulle inträffa, nödgas ligga under i kampen.

Valet av levnadsbana är därför mycket svårt, kanske det svåraste som en ung människa ställes inför. Man måste vara på en gång djärv och försiktig, och icke låta sig locka av löften om hög veckolön, om erbjudandet i och för sig ej innebär en god framtidsutsikt.

Vid valet av levnadsbana måste man ha framtiden för ögonen. Man får ej låta sig bländas av nuet och utsikten att genast kunna få en god förtjänst. Man måste noga överväga saken, innan man fattar sitt beslut, ochvälja just den bana, som man har mest lust till, och som man anser erbjuda de största möjligheterna.

Hur många unga människor finnes det icke, som ha studerat utan att äga den rätta begåvningen därför? De falla igenom vid en examen och gå över i det praktiska livet, mången gång för sent för att kunna återvinna de år, som de tillbragt över böckerna. Att välja studiebanan är därför mycket farligt, om man icke har en brinnande lust för studier, parad med flit och energi.

Man måste lära känna sig själv och sina anlag och använda sitt sunda förnuft, som är den bästa vägvisaren vid valet av levnadsbana. Och ännu en sak: man får aldrig avstå från en bana man har lust för, för att den är mindre lysande. Vetenskapsmannen, specerihandlaren, chauffören och gatsoparen äro var för sig lika nyttiga samfundsmedlemmar. De utgöra tillsammans alla de små hjul, som hålla samhällsmaskineriet i gång. De äro alla lika oumbärliga. Det finns blott en, som kan undvaras: den late. Den late tär på samhället som en kräftböld, vilken måste skäras bort för att ej hindra den sunda och goda utvecklingen för samhällets övriga medlemmar.

En lika farlig roll spela de ostadiga.

Tyvärr äro många unga människor ostadiga. Det går inte raskt nog. De tycka, att det dröjer för länge, innan de nå målet, vilketnaturligtvis ej bör synas så underligt, ungdom och visdom följas ju sällan åt. När *en* väg synes spärrad, tror man strax, att tusen andra stå öppna. Men man kommer icke fram på någon väg utan energi, och man bör aldrig frivilligt uppgiva den bana man valt, om man efter klart övervägande inser, att flera och starkare skäl tala för ett fortsatt arbete på den väg man en gång slagit in på.

Kap. 19. Religionens betydelse för den, som vill komma sig upp.

Tron kan förflytta berg! Det är ett sant ord. Man måste tro på sig själv. Man måste ha tillit till egen kraft och förmåga. Tvivlar man på sig själv, blir arbetsresultatet av intet värde.

Vi skola icke här hålla något föredrag om religion. Var religion har enligt vårt förmenande sitt berättigande. Huvudsaken är, att man har en religiös åsikt, en *tro*, som gör, att man kan skilja på rätt och orätt, på människokärlek och människohat. Med andra ord: man måste tro att det finnes en högre makt över oss, en makt, som vi en gång skola avlägga räkenskap inför, en makt som kallas — *Gud*.

Den, som inte tror, får aldrig fred i sin själ. Han lär sig aldrig att skilja på gott och ont.

Att tro på Gud, på en högre styrelse, är nödvändigt, och tron på Gud har alltid haft och har en avgörande beydelse för den, som vill komma sig upp.

naturligtvis ej bör synas så underligt, ungdom och visdom följas ju sällan åt. När *en* väg synes spärrad, tror man strax, att tusen andra stå öppna. Men man kommer icke fram på någon väg utan energi, och man bör aldrig frivilligt uppgiva den bana man valt, om man efter klart övervägande inser, att flera och starkare skäl tala för ett fortsatt arbete på den väg man en gång slagit in på.

Kap. 19. Religionens betydelse för den, som vill komma sig upp.

Tron kan förflytta berg! Det är ett sant ord. Man måste tro på sig själv. Man måste ha tillit till egen kraft och förmåga. Tvivlar man på sig själv, blir arbetsresultatet av intet värde.

Vi skola icke här hålla något föredrag om religion. Var religion har enligt vårt förmenande sitt berättigande. Huvudsaken är, att man har en religiös åsikt, en *tro*, som gör, att man kan skilja på rätt och orätt, på människokärlek och människohat. Med andra ord: man måste tro att det finnes en högre makt över oss, en makt, som vi en gång skola avlägga räkenskap inför, en makt som kallas — *Gud*.

Den, som inte tror, får aldrig fred i sin själ. Han lär sig aldrig att skilja på gott och ont.

Att tro på Gud, på en högre styrelse, är nödvändigt, och tron på Gud har alltid haft och har en avgörande beydelse för den, som vill komma sig upp.

Man behöver alls icke kallas "läsare" för, att man på aftonen, innan man somnar, tackar Gud för den dag, som gått, och ber honom låta solen skina på den väg man nästa dag har att vandra. Men behöver inte var söndag gå i kyrkan, men man behöver varje dag böja sitt huvud i ödmjukt tack inför skapelsens Herre.

Tron på Gud är en nödvändig ballast. Ha vi icke det medvetandet, att det över oss finns en, som ser allt, vet allt, kommer det att stå illa till med moralen.

Trons betydelse är stor för den, som vill komma sig upp; ty den skapar energi, ädelmod och allt, som är gott hos människan.

Tro och hopp äro grundpelarna i vår tillvaro, och utan dessa pelare störtar huset i spillror.

Tro på Gud och lita på hans makt; korsets tecken har fört många till seger.

Kap. 20. Energi och vilja som banbrytare för lyckan.

Energi och en god vilja äro tillsammans ett mäktigt vapen för den, som vill framåt.

Vad tjänar det till med stora kunskaper, om man saknar energi och vilja att utnyttja dem.

Det finnes otaliga exempel på att energi och vilja varit drivfjädern och banbrytaren för även mindre begåvade personer.

Men om man nu sitter inne med kunskaperna och saknar energi och vilja?

Så måste man skaffa sig energi och vilja.

Man behöver alls icke kallas "läsare" för, att man på aftonen, innan man somnar, tackar Gud för den dag, som gått, och ber honom låta solen skina på den väg man nästa dag har att vandra. Men behöver inte var söndag gå i kyrkan, men man behöver varje dag böja sitt huvud i ödmjukt tack inför skapelsens Herre.

Tron på Gud är en nödvändig ballast. Ha vi icke det medvetandet, att det över oss finns en, som ser allt, vet allt, kommer det att stå illa till med moralen.

Trons betydelse är stor för den, som vill komma sig upp; ty den skapar energi, ädelmod och allt, som är gott hos människan.

Tro och hopp äro grundpelarna i vår tillvaro, och utan dessa pelare störtar huset i spillror.

Tro på Gud och lita på hans makt; korsets tecken har fört många till seger.

Kap. 20. Energi och vilja som banbrytare för lyckan.

Energi och en god vilja äro tillsammans ett mäktigt vapen för den, som vill framåt.

Vad tjänar det till med stora kunskaper, om man saknar energi och vilja att utnyttja dem.

Det finnes otaliga exempel på att energi och vilja varit drivfjädern och banbrytaren för även mindre begåvade personer.

Men om man nu sitter inne med kunskaperna och saknar energi och vilja?

Så måste man skaffa sig energi och vilja.

Är detta möjligt?

Om man har lust, ja. Låt oss använda jämförelsen med en atlet, som genom ihärdig träning stärkt sina muskler. Så kan man även träna sin energi och vilja. Och det bästa medlet härtill är idrott. Det är förvånansvärt, hur många goda egenskaper idrotten framlockar hos en person. Genom en ständig och frivillig tävling individ och individ emellan stärkes uthålligheten, energien och viljan.

Kunskap är makt, men energi och viljestyrka tillsammans visa sig ofta starkare än kunskap. Och äger man båda dessa mäktiga faktorer, så kommer man helt visst att stå som segerherre i kampen för tillvaron.

Stärk därför genom lek och idrott vilja, energi och mod och bana dig därigenom vägen till målet.

Kap. 21. Vägen till oberoende. (Hur man skapar sig en förmögenhet.)

Självständighet, frihet från alla tryckande band — det är målet för de flestas strävan. Men hur når man dit? Det är många om budet på alla områden och det oberoende en liten affär med dess sparande och knogande skänker, är just icke målet. Ett dylikt oberoende, som medför tusentals bryderier, är sämre än att arbeta för andra.

Beträffande självständigheten så gäller det att finna på något nytt. Man måste Är detta möjligt?

Om man har lust, ja. Låt oss använda jämförelsen med en atlet, som genom ihärdig träning stärkt sina muskler. Så kan man även träna sin energi och vilja. Och det bästa medlet härtill är idrott. Det är förvånansvärt, hur många goda egenskaper idrotten framlockar hos en person. Genom en ständig och frivillig tävling individ och individ emellan stärkes uthålligheten, energien och viljan.

Kunskap är makt, men energi och viljestyrka tillsammans visa sig ofta starkare än kunskap. Och äger man båda dessa mäktiga faktorer, så kommer man helt visst att stå som segerherre i kampen för tillvaron.

Stärk därför genom lek och idrott vilja, energi och mod och bana dig därigenom vägen till målet.

Kap. 21. Vägen till oberoende. (Hur man skapar sig en förmögenhet.)

Självständighet, frihet från alla tryckande band — det är målet för de flestas strävan. Men hur når man dit? Det är många om budet på alla områden och det oberoende en liten affär med dess sparande och knogande skänker, är just icke målet. Ett dylikt oberoende, som medför tusentals bryderier, är sämre än att arbeta för andra.

Beträffande självständigheten så gäller det att finna på något nytt. Man måstespecialisera sig i en eller annan riktning. Som exempel vilja vi nämna Wolworth, en av Amerikas rikaste män, som innan han förtjänade sin kolossala förmögenhet, så att säga knappast ägde ett öre. Plötsligt fick han den idéen, att han skulle låta förfärdiga saker och ting till det billiga priset av 10 cent. Han förtjänade miljoner på sin idé, och den har spritt sig över hela världen. I varenda stad finnes nu en eller flera s. k. 10-öres eller 25-öres-basarer.

Det är idéen, den goda idéen, som lägger grunden till det verkliga oberoendet. Därför måste man slå upp förnuftets fönster på vid gavel för att låta de nya idéerna och de nya tankarna få fritt spelrum. I affärsvärlden gäller det att slå in på nya vägar och icke följa efter i andras fotspår, även om dessa andra även skulle ha förtjänat pengar. Ty vanligen går det så, att de, som slagit in på en bestämd väg med en bestämd idé, bli välbergade människor, vilket däremot icke alltid är fallet med deras efterapare.

När man satt upp en affär, bör man sträva efter att genom nya uppslag och idéer göra sin verksamhet mera inbringande, samtidigt som man nedbringar utgifterna.

Man måste försöka bli något speciellt, något för sig själv och komma fram med oväntade och aldrig förut kända nyheter. På detta sätt skapar man en förmögenhet. Med andra ord: Förmögenheten ligger dold i den goda idén.

Efterapningarna äro talrika, och dylika belönas ofta med en axelryckning och sällan med någon ekonomisk vinst. Den originelle mannen inhöstar både ära, anseende och rikedom. I forna dagar räckte det med att slita och spara, då man ville samla ihop en förmögenhet — man behövde icke använda sitt förstånd. Den tiden är förbi. Nu räcker det inte med flit och sparsamhet, utan nu har idéen, förnuftet, tanken blivit den avgörande faktorn.

Idéer födes man sällan med. De bruka komma som en blixt från en klar himmel. Efter att kanske länge ha legat och slumrat i det undermedvetna, bryta de slutligen fram. Och då gäller det att hålla sig redo. Ty nu måste idén utarbetas, och beräkningarna göras. Och man bör vara noga på sin vakt, ty en felaktig beräkning är detsamma som idéns undergång.

Kunskaper äro nödvändiga, ha vi sagt, men har man en god idé, är en praktisk blick ännu användbarare för att icke tala om en viss människokännedom. Man bör veta, om den idé man har, kommer att tilltala allmänheten.

Och så ännu en sak: man bör känna till och förstå:

Kap. 22. Reklamens makt.

Har man fått en idé, likgiltigt vilken, så bör man först och främst se till, att ens namn blir känt av alla, sett av alla, hört av alla.

Efterapningarna äro talrika, och dylika belönas ofta med en axelryckning och sällan med någon ekonomisk vinst. Den originelle mannen inhöstar både ära, anseende och rikedom. I forna dagar räckte det med att slita och spara, då man ville samla ihop en förmögenhet — man behövde icke använda sitt förstånd. Den tiden är förbi. Nu räcker det inte med flit och sparsamhet, utan nu har idéen, förnuftet, tanken blivit den avgörande faktorn.

Idéer födes man sällan med. De bruka komma som en blixt från en klar himmel. Efter att kanske länge ha legat och slumrat i det undermedvetna, bryta de slutligen fram. Och då gäller det att hålla sig redo. Ty nu måste idén utarbetas, och beräkningarna göras. Och man bör vara noga på sin vakt, ty en felaktig beräkning är detsamma som idéns undergång.

Kunskaper äro nödvändiga, ha vi sagt, men har man en god idé, är en praktisk blick ännu användbarare för att icke tala om en viss människokännedom. Man bör veta, om den idé man har, kommer att tilltala allmänheten.

Och så ännu en sak: man bör känna till och förstå:

Kap. 22. Reklamens makt.

Har man fått en idé, likgiltigt vilken, så bör man först och främst se till, att ens namn blir känt av alla, sett av alla, hört av alla.

Se på Ford. Hans bilar äro tack vare hans namn och hans reklam kända över hela världen.

Man måste känna reklamens makt men akta sig för att reklamera alltför överdrivet. En reklam bör fånga ögat och vara tydlig nog för att kunna läsas. Även detta är en konst. En god reklamidé är värd en förmögenhet. Allmänheten skall genom reklamen erhålla en påstötning, en uppryckning. Den affärsman, som ej inser detta, är en dålig affärsman.

Den förträffligaste idé blir till ingenting genom en dålig reklam, och på det sämsta kram kan — tack vare en god reklam — förtjänas stora pengar.

Här bör dock förutskickas den anmärkningen, att kramet sällan har förmåga att höja sin man till skyarna. Den stora allmänheten förlåter aldrig, att man bedragit den, och affärsmannens namn och anseende äro förstörda.

En verkligt god idé är i regel aldrig någon humbug. Den äger nog kraft och styrka i sig själv. Men vill man ha folket in i tältet för att se de uppträdande eller på teatern för att se skådespelarna, ja, då måste det blåsas i trumpet.

Ärlighet varar längst, och detta gäller även reklamen. Den, som reklamerar för en sak eller en vara, vars kvalitet icke står i proportion till priset, är en dålig affärsman, även om han skulle få namn om sig att vara "smart". Allmänheten får snart nog ögnonen upp för hans"smartness" och man upphör att tro på hans reklamer.

Nej, ärlig och hederlig måste man vara även i sin reklam, ty det är sannerligen ingen konst att sätta stora ord på papperet. Reklamens makt ligger i själva sättet, varpå annonsen är uppsatt. Detta i förening med den goda idén skapar den stora förtjänsten.

Kap. 23. Pengarnas ABC.

Många föräldrar begå det stora felet att giva sina barn för mycket pengar att själva handskas med. Barnen få

därigenom lätt ett förvridet begrepp om pengar, och detta följer dem ofta till långt fram i livet, och när de slutligen hunnit den ålder, då de skola ut i världen, stå de utan någon som helst uppfattning om pengar och pengars värde.

Naturligtvis äro de icke okunniga om slantarnas värde, men de sakna varje begrepp om deras betydelse. De känna icke till pengarnas ABC. De räkna icke med pengar, därför att ingen lärt dem det.

Det första villkoret för den, som vill fram i världen, är att inse betydelsen av pengars värde, att förstå det rätta bruket därav och att ha ögonen öppna för det faktum, att det ofta kan vara förenat med stort besvär att förtjäna pengar.

Vidare måste man lära sig begripa, att de "smartness" och man upphör att tro på hans reklamer.

Nej, ärlig och hederlig måste man vara även i sin reklam, ty det är sannerligen ingen konst att sätta stora ord på papperet. Reklamens makt ligger i själva sättet, varpå annonsen är uppsatt. Detta i förening med den goda idén skapar den stora förtjänsten.

Kap. 23. Pengarnas ABC.

Många föräldrar begå det stora felet att giva sina barn för mycket pengar att själva handskas med. Barnen få därigenom lätt ett förvridet begrepp om pengar, och detta följer dem ofta till långt fram i livet, och när de slutligen hunnit den ålder, då de skola ut i världen, stå de utan någon som helst uppfattning om pengar och pengars värde.

Naturligtvis äro de icke okunniga om slantarnas värde, men de sakna varje begrepp om deras betydelse. De känna icke till pengarnas ABC. De räkna icke med pengar, därför att ingen lärt dem det.

Det första villkoret för den, som vill fram i världen, är att inse betydelsen av pengars värde, att förstå det rätta bruket därav och att ha ögonen öppna för det faktum, att det ofta kan vara förenat med stort besvär att förtjäna pengar.

Vidare måste man lära sig begripa, att depengar, som betalas ut, icke kunna fås igen utan möda och arbete.

Samhället skall icke vara någon understödskassa, utan tvärtom är det vi, som skola vara samhällets pelare och befria det från alla de snyltgäster, vilka utarma det genom att ständigt ropa på understöd.

Pengarnas ABC är en utmärkt lärobok. Miljonären Carnegie har givit detta ämne en ypperlig framställning, som borde läsas av alla. Och alla, som vilja fram i världen, och vilkas strävan inte bara går ut på att taga utan också att giva, bör veta, vad pengar i *verkligheten* är.

Lenin försökte avskaffa dem i Ryssland men ägde icke kraft att förverkliga denna tanke, därför att pengarna äro ett så förträffligt medel vid belöningar. Så länge människan existerar, och så länge ärlighet finnes, kommer penningen att utöva sin makt och äga sin betydelse.

Och skulle den dagen komma, då människorna upphöra att vara ärelystna, upphöra att glädja sig över sitt arbetes utkomst, de klingande mynten, för vilka man kan skaffa sig, vad hennes hjärta åtrår, om den dagen verkligen skulle inträffa, då är det förbi med människans flit, energi och skaparkraft. Lättjan, likgiltigheten och bekvämligheten intaga då sina platser i samhällets högsäte.

Man bör förstå pengarnas betydelse, deras ABC, för att finna den rätta användningen fördem. Man bör icke giva ut en krona utan att klargöra för sig, om den blivit använd på det rättaste och bästa sättet. Därigenom lär man sig inse den verkliga betydelsen av begreppet pengar. Att giva ut pengar är varken någon synd eller skam, men huvudsaken är, att man gör det med förstånd. D. v. s. så att man får full valuta för dem. Vi skola längre fram återupptaga detta ämne under rubriken: Bruk och missbruk av pengar.

Kap. 2b. Sparsamhet som grundkapital.

Man bör inte endast hushålla med sin tid utan också med sina pängar.

Den, som icke förstår att spara, blir aldrig välbärgad. Men sparsamhet är icke detsamma som girighet. Man skall spara på det rätta sättet och inte giva ut "kronan för att spara på öret".

Sådana exempel på vartill sparsamheten kan leda, vilja vi meddela följande lilla uträkning.

Låt oss antaga att man varje år sparar 100 kronor eller c:a 9 kronor i månaden, en mycket anspråkslös summa i våra dagar. Denna summa lämnar med 6 % ränta under 10 år 1,300 kronor, under 20 år 3,720 kronor, under 30 år bortåt 8,000 kronor och under 40 år 15,400 kronor. Denna avsevärda summa kan således hopsparas genom att man lägger undan några ören per dag. Man behöver bara röka dem. Man bör icke giva ut en krona utan att klargöra för sig, om den blivit använd på det rättaste och bästa sättet. Därigenom lär man sig inse den verkliga betydelsen av begreppet pengar. Att giva ut pengar är varken någon synd eller skam, men huvudsaken är, att man gör det med förstånd. D. v. s. så att man får full valuta för dem. Vi skola längre fram återupptaga detta ämne under rubriken: Bruk och missbruk av pengar.

Kap. 2b. Sparsamhet som grundkapital.

Man bör inte endast hushålla med sin tid utan också med sina pängar.

Den, som icke förstår att spara, blir aldrig välbärgad. Men sparsamhet är icke detsamma som girighet. Man skall spara på det rätta sättet och inte giva ut "kronan för att spara på öret".

Sådana exempel på vartill sparsamheten kan leda, vilja vi meddela följande lilla uträkning.

Låt oss antaga att man varje år sparar 100 kronor eller c:a 9 kronor i månaden, en mycket anspråkslös summa i våra dagar. Denna summa lämnar med 6 % ränta under 10 år 1,300 kronor, under 20 år 3,720 kronor, under 30 år bortåt 8,000 kronor och under 40 år 15,400 kronor. Denna avsevärda summa kan således hopsparas genom att man lägger undan några ören per dag. Man behöver bara rökaen cigarr mindre om dagen för att få en vacker slant hopsamlad till sin ålderdom.

Sekunderna bilda timmar, vilka alla utgöra bråkdelar av den stora evigheten, och ettöringarna äro kapitalets bråkdelar. Lägg samman sekunderna, och du får evigheten. Samla ettöringarna och du får slutligen en summa, som är värd att räkna med.

Den, som aldrig lär sig sparsamhet, lär sig hellre aldrig konsten att komma sig upp i världen. Men det gäller inte uteslutande att samla pengar på hög och att fördriva varje annan tanke i sitt huvud. Man bör aldrig göra sig till penningens slav eller upphöja penningen till sin gud, då krossas man alltför snart under dess ödesdigra makt. Nej, en klok och förståndig sparsamhet och energi bör vara den framåtsträvandes enda rättesnöre.

Man behöver ingen begåvning för att vara sparsam. Man har sett exempel på personer, vilkas arbete skänkt dem en stor utkomst, men vilka ändå icke tyckas komma ur fläcken, medan andra, med anspråkslösare löner likväl genom *sparsamhet* och *klokhet* skapat sig oberoende.

Med avseende på förutsättningarna att kunna slå sig fram genom sparsamhet och ekonomi stå därför alla lika. Den begåvade äger här intet företräde framför den mindre begåvade. Sparsamheten, kraftigt understödd av fliten och en god vilja hjälper ofta den mindrebegåvade över svårigheten: att icke äga några kunskaper.

Vi vilja säga ett par ord om detta i följande kapitel.

Kap. 25. Bruk och missbruk av pengar.

"Pengar" är ett magiskt ord. Det är en trollformel, som kan få sjömannen att trotsa havet, fabriksarbetaren att årvis fylla sina lungor med damm, och gruvarbetaren att våga livet i gruvorna. Det finns överhuvud taget ingen fara, som människor vika tillbaka för, när tillfälle yppar sig att kunna förtjäna pengar.

En engelsk nationalekonomförfattare säger följande om pengar:

"Med 10 procents säker vinst kan man använda ett kapital varsomhelst. Med 20 procents säker vinst blir man ivrig att använda det. Vid löfte om 50 procent blir man hänsynslös, och vid tillfälle till 100 procent nertrampar man alla mänskliga lagar".

En sådan makt har penningen över människan, och för egen räkning vilja vi tillfoga följande: penningen utövar en sådan makt över människan, att den rödaste demokrat blir konservativ, om hon tror sig därigenom kunna skaffa sig ökad inkomst. När en arbetare blir mästare, motarbetar han sina forna kamraters intressen för att baka sin egen kaka.

begåvade över svårigheten: att icke äga några kunskaper.

Vi vilja säga ett par ord om detta i följande kapitel.

Kap. 25. Bruk och missbruk av pengar.

"Pengar" är ett magiskt ord. Det är en trollformel, som kan få sjömannen att trotsa havet, fabriksarbetaren att årvis fylla sina lungor med damm, och gruvarbetaren att våga livet i gruvorna. Det finns överhuvud taget ingen fara, som människor vika tillbaka för, när tillfälle yppar sig att kunna förtjäna pengar.

En engelsk nationalekonomförfattare säger följande om pengar:

"Med 10 procents säker vinst kan man använda ett kapital varsomhelst. Med 20 procents säker vinst blir man ivrig att använda det. Vid löfte om 50 procent blir man hänsynslös, och vid tillfälle till 100 procent nertrampar man alla mänskliga lagar".

En sådan makt har penningen över människan, och för egen räkning vilja vi tillfoga följande: penningen utövar en sådan makt över människan, att den rödaste demokrat blir konservativ, om hon tror sig därigenom kunna skaffa sig ökad inkomst. När en arbetare blir mästare, motarbetar han sina forna kamraters intressen för att baka sin egen kaka.

Det finns sådana, som säga, att "djävulen skapat penningen för att så ofred bland människorna", men dessa visa män glömma att tillfoga, att penningen även gjort, och fortfarande kommer att göra, mycket gott.

Det skulle föra oss för långt att här närmare ingå på frågan om den fara och fördel, som penningen medfört. Penningen finns nu en gång, den är en makt, och den, som vill fram, måste lära sig använda den på rätt sätt.

Pengar innebära en fara för människans ärlighet, men fattigdom ej mindre. Den fattige har lika många frestelser som den rike. Det är olämpligt att inneha en befattning, som oavlåtligen utsätter sin innehavare för frestelser, vare sig man nu är fattig eller rik.

De, som förakta penningen, se därför icke synnerligen djupt, ty de glömma, vilka välsignelser och vilken personlig frihet pengarna skapat. Det är just bristen på pengar, som gör människan till en slav.

Men pengar kunna missbrukas och användas på rätt sätt. De kunna användas så, att de icke skapa lycka utan olycka. Snålvargen, girigbuken eller arbetsgivaren, som avlönar sitt folk dåligt, får sällan den rätta glädjen eller det riktiga utbytet av sitt kapital. Den ene samlar på hög för sitt nöjes skull, den andre ligger i ständig strid med sina arbetare. Detta är missbruk av penningen och en dålig användning av dess makt.

Som professor Mathews skriver: "Pengar äro en god sak, och envar bör försöka att skaffa sig så många som möjligt, så att han ej behöver vara beroende av andra, varken för brödets skull eller i sina åsikter. Men han får

icke för pengarnas skull krypa i stoftet, nedlåta sig till låga handlingar eller sälja sitt samvete. Att förtjäna pengar är osunt, då det uttorkar andras förvärvskällor, när det släcker kärleken till det sköna och gör människan ligiltig för natur och konst, när det minskat medkänslan och utplånar gränsen mellan rätt och orätt, mellan dygd och last, när det kväver religionen och utesluter varje tanke i själen på Gud".

Det är så. Ingen är mera beklagansvärd än den, som blott tänker på guld. — —

Det kommer emellertid an på att hushålla med sina inkomster, eljest missbrukar man pengarna. Det gäller att vara sparsam utan att därför bli snål. Man måste spara i det lilla för att kunna göra sig en god förtjänst, och det duger ej att leva över sina tillgångar. Man måste rätta munnen efter matsäcken och icke leva på skuld. Icke låna på ett ställe för att betala en skuld på ett annat.

Skulder är på det hela taget det värsta som finns. Att leva på skuld är farligt. Vill man skaffa sig något, bör man vänta, tills man har råd att köpa det och vara försiktig med att göra sig några illusioner om framtiden. Ingen vet vad som kan ske, allraminst nu i våroroliga tid med alla dess slitningar, och ingen har ännu skådat pånyttfödelsens morgongryning.

Den man, som lever under trycket av skulder, kan icke i längden vara sanningsenlig. "Lögnen rider på skuldens rygg", och sanningskärlek är ett grundvillkor för den, som vill vinna framgång.

D:r Johnson framställer skulden sålunda:

"Sörj först och främst för att icke vara skyldig någon människa ett öre. Hur mycket och hur litet du än äger, använd det icke alltsammans, ty fattigdom är lyckans stora fiende. Den stjäler friheten, omöjliggör dygd och minskar självaktningen. Den gör honom beroende av affärsmannens och hans egna tjänares nåd. Han kan icke mera kalla sig sin egen herre och se världen frimodigt i ögonen".

Att ha skuld vill med ett ord säga att vara slav. Skuld trycker, drager ned, och det skall mycket till för att komma upp ur kärret.

Till och med den fattige är rik när han ingen skuld har, då däremot den "rike", som lever på skuld, aldrig blir annat än fattig och föraktad.

Kap. 26. Om människokännedom och valet av vänner.

För att nå målet måste man även vara i besittning av psykologisk blick. Man måste lära känna människorna, lära sig att urskilja, på oroliga tid med alla dess slitningar, och ingen har ännu skådat pånyttfödelsens morgongryning.

Den man, som lever under trycket av skulder, kan icke i längden vara sanningsenlig. "Lögnen rider på skuldens rygg", och sanningskärlek är ett grundvillkor för den, som vill vinna framgång.

D:r Johnson framställer skulden sålunda:

"Sörj först och främst för att icke vara skyldig någon människa ett öre. Hur mycket och hur litet du än äger, använd det icke alltsammans, ty fattigdom är lyckans stora fiende. Den stjäler friheten, omöjliggör dygd och minskar självaktningen. Den gör honom beroende av affärsmannens och hans egna tjänares nåd. Han kan icke mera kalla sig sin egen herre och se världen frimodigt i ögonen".

Att ha skuld vill med ett ord säga att vara slav. Skuld trycker, drager ned, och det skall mycket till för att komma upp ur kärret.

Till och med den fattige är rik när han ingen skuld har, då däremot den "rike", som lever på skuld, aldrig blir annat än fattig och föraktad.

Kap. 26. Om människokännedom och valet av vänner.

För att nå målet måste man även vara i besittning av psykologisk blick. Man måste lära känna människorna, lära sig att urskilja, påvilka man kan lita och för vilka man ej kan ha förtroende.

Tyvärr blir man ofta besviken. Människan är ett skröpligt ting, och det är sällan man fullt kan lita på någon. Men desto större anledning har man att själv vara trofast och ärlig mot sina vänner och medmänniskor. Kräver man ärlighet och uppriktighet, måste man själv vara i besittning av dessa dygder.

Det finns emellertid vissa människor, som man måste ta sig i akt för, och det är snyltgäster. Dessa kryp, som hålla på en vänskap blott, så länge de kunna ha någon fördel därav. Det är svårt att närmare beskriva dem; men vill du välja en förtrogen, en vän, så välj en, vars vänskap du prövat. Välj den, som visat sig vara ärlig och uppriktig, även om han kanske skulle vara dig underlägsen i bildning och kunskaper.

Kap. 27. Från tiggare till miljonär.

De flesta av Amerikas rika män ha börjat sin bana som vanliga grovarbetare. Ingen av dem har fått någon särskild boklig uppfostran, och ingen av dem är född med penningsäcken på ryggen.

Och med dessa små vinkar, som vi lämnat i denna bok, hämtade från begåvade och framstående mäns erfarenheter angående framgångens stora hemlighet, anse vi oss ha skänkt vilka man kan lita och för vilka man ej kan ha förtroende.

Tyvärr blir man ofta besviken. Människan är ett skröpligt ting, och det är sällan man fullt kan lita på någon. Men desto större anledning har man att själv vara trofast och ärlig mot sina vänner och medmänniskor. Kräver man ärlighet och uppriktighet, måste man själv vara i besittning av dessa dygder.

Det finns emellertid vissa människor, som man måste ta sig i akt för, och det är snyltgäster. Dessa kryp, som hålla på en vänskap blott, så länge de kunna ha någon fördel därav. Det är svårt att närmare beskriva dem; men vill du välja en förtrogen, en vän, så välj en, vars vänskap du prövat. Välj den, som visat sig vara ärlig och uppriktig, även om han kanske skulle vara dig underlägsen i bildning och kunskaper.

Kap. 27. Från tiggare till miljonär.

De flesta av Amerikas rika män ha börjat sin bana som vanliga grovarbetare. Ingen av dem har fått någon särskild boklig uppfostran, och ingen av dem är född med penningsäcken på ryggen.

Och med dessa små vinkar, som vi lämnat i denna bok, hämtade från begåvade och framstående mäns erfarenheter angående framgångens stora hemlighet, anse vi oss ha skänktvarje människa, som verkligen vill sträva framåt, en handräckning i hennes arbete för sitt framtidsmål.

För den, som verkligen *vill*, är allting lätt. En trashank, som verkligen är i besittning av vilja och energi, förblir icke alltid en trashank; energien tvingar honom framåt och uppåt; medan däremot den, som saknar vilja, även om han har en god förmåga, oftast stannar i växten.

Vi skola icke här närmare gå in på de amerikanska miljonärernas levnadsöden; de flesta äro ju välbekanta för oss, men vi vilja hävda den satsen, att för den, som verkligen äger begåvning och vilja att slå sig fram i världen, för honom står vägen alltid öppen, vare sig hans bokliga uppfostran är liten eller stor.

Inte endast i Amerika finnas män, som från tiggare arbetat sig upp till miljonärer, även i Europa, ja, i Skandinavien, finna vi exempel härpå. Alla känna dem.

Tag exempel efter dessa mäns liv, studera dem, utforska det sätt de använt för att komma fram — och du har de bästa grundregler att handla efter. Och märk väl, ingen av dessa rika och ansedda män ha begagnat oärliga medel

för att tillkämpa sig den ställning de intaga i samhället. De ha ärligt och redbart tillryggalagt den långa vägen från tiggare till miljonär, från att äga några fås aktning, ha de slutligen vunnit allas.

Gå och gör sammaledes. Det beror blott på dig själv — om du äger nog karaktärsstyrka och praktisk blick för att kunna utföra, vad de ha gjort före dig — om du med tillhjälp av dessa egenskaper skall kunna skapa dig en förmögenhet.

Kap. 28. Målet vunnet.

När man vunnit det mål man föresatt sig, när man kan se tillbaka på sitt liv och säga: "jag har lyckats", när man ser sig rik, hedrad och aktad, då bör man tacka Gud, som skänkt en kraft och styrka att uppnå den jordiska lyckan.

Dumt vore då att yvas, löjligt att mottaga en hälsning från den ringaste person utan att gengälla hälsningen lika vördnadsfullt, som den givits.

Låt icke framgången göra dig övermodig och glöm icke, att även andra äro människor liksom du, fastän dessa kanske icke kunna mäta sig med dig i rikedom och anseende. *Var människa* och anse dig icke som en gud. Var givmild mot de fattiga och hjälp dem, som behöva ditt bistånd och förtjäna det. Glöm icke dina vänner, och förlåt dina fiender och anse dig icke så upphöjd, att du icke kan göra dig förtjänt av en ännu högre aktning.

Slå dig icke ned på din guldsäck, beväpnad Gå och gör sammaledes. Det beror blott på dig själv — om du äger nog karaktärsstyrka och praktisk blick för att kunna utföra, vad de ha gjort före dig — om du med tillhjälp av dessa egenskaper skall kunna skapa dig en förmögenhet.

Kap. 28. Målet vunnet.

När man vunnit det mål man föresatt sig, när man kan se tillbaka på sitt liv och säga: "jag har lyckats", när man ser sig rik, hedrad och aktad, då bör man tacka Gud, som skänkt en kraft och styrka att uppnå den jordiska lyckan.

Dumt vore då att yvas, löjligt att mottaga en hälsning från den ringaste person utan att gengälla hälsningen lika vördnadsfullt, som den givits.

Låt icke framgången göra dig övermodig och glöm icke, att även andra äro människor liksom du, fastän dessa kanske icke kunna mäta sig med dig i rikedom och anseende. *Var människa* och anse dig icke som en gud. Var givmild mot de fattiga och hjälp dem, som behöva ditt bistånd och förtjäna det. Glöm icke dina vänner, och förlåt dina fiender och anse dig icke så upphöjd, att du icke kan göra dig förtjänt av en ännu högre aktning.

Slå dig icke ned på din guldsäck, beväpnadmed ett maskingevär för att hålla andra borta. Nej, öppna den! Gör kapitalet, som du förtjänat till en hjälpkälla för verkliga behövande. Och uppbygg åt dig under din livstid ett monument, som kommer att bekransas vid din död. Och gör ingen orätt.

Var anspråkslös och ödmjuk och undertryck din önskan att behärska andra. Förbli trots din rikedom densamme som då du var fattig och blygsam, och sätt dig icke till doms över andra. Var givmild, rättskaffens och välgörande, så kan du — när din tid kommer — sluta dina ögon och lägga dig i din grav med lugnt samvete. Ett gott samvete är mera värt än rikedom.

Vi vilja citera Sidney Smith:

"Må varje människa arbeta och sträva mot det högsta han enligt sin natur förmår uppnå, så kan han dö i medvetandet om att ha gjort sitt bästa."

*